

แนวทางการดำเนินงาน ทันตสาธารณสุข ประจำปี 2561

เป็น องค์กรหลักในงานทันตสาธารณสุขของประเทศ
เน้น การทำงานแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย
มุ่งสู่ องค์กรแห่งการเรียนรู้
เพื่อ สุขภาพช่องปากที่ดีทุกช่วงวัยของชีวิต

คำชี้แจง

เอกสาร แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ประจำปี 2561 ชุดนี้
จัดทำขึ้นเพื่อให้ทันตบุคลากร หรือผู้รับผิดชอบงานกลุ่มวัยต่าง ๆ
รับทราบการดำเนินกิจกรรมงานทันตสาธารณสุข ปี 2561
ของสำนักทันตสาธารณสุข และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขต่อไป

รวบรวมและจัดทำโดย
กลุ่มบริหารยุทธศาสตร์ สำนักทันตสาธารณสุข
15 พฤศจิกายน 2560

สารบัญ

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ประจำปี 2561	หน้า
กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยรุ่น	1
กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง	16
กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยทำงานและผู้สูงอายุ	21
กลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข	33
ภาคผนวก	37
- รายละเอียดตัวชี้วัด ระดับกระทรวงสาธารณสุขประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561	
- รายละเอียดตัวชี้วัด ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสังกัดกรมอนามัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561	

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ประจำปี 2561
กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน

งานส่งเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

งานส่งเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย จะถูกบูรณาการใน cluster สตรีและเด็กปฐมวัย ผ่าน *ยุทธศาสตร์ ส่งเสริมการเกิดและเติบโตคุณภาพ*

Setting	กิจกรรมคุณภาพ	การบูรณาการ
ANC	<p>ANC คุณภาพด้านทันตสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - หญิงตั้งครรภ์ทุกคนได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก - หญิงตั้งครรภ์ได้รับการฝึกทักษะแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ และย้อมสีฟัน (<i>การใช้ไหมขัดฟัน</i>) - หญิงตั้งครรภ์ได้รับบริการทันตกรรมตามความจำเป็น ในช่วงอายุครรภ์ที่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการไปกับมาตรฐานอนามัยแม่และเด็กคุณภาพ และเข้าร่วมประเมิน ติดตาม - *รณรงค์ร่วมไปกับ “มหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต” <i>ควรรณรงค์ให้หญิงตั้งครรภ์ทุกคนที่ฝากครรภ์ทั้งคลินิกของรัฐและเอกชน ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก</i> -**ตำบลส่งเสริมสุขภาพเด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ พัฒนาการ สมวัย
WCC	<p>WCC คุณภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กได้รับการตรวจช่องปาก โดยทันตบุคลากร - ผู้ปกครองเด็กได้รับการฝึกแปรงฟันให้เด็กแบบลงมือปฏิบัติ และได้รับคำแนะนำเรื่องการทำ ความสะอาดช่องปากและการบริโภคที่เหมาะสม - เด็กได้รับการประเมินความเสี่ยงต่อฟันผุ และ <u>เด็กที่มีความเสี่ยงจะได้รับดูแล</u> (กระตุ้นการแปรงฟัน ทาFluoride และติดตามเป็นระยะๆ ทุก 3 เดือน) - เด็กที่พบฟันผุเป็นรู ควรได้รับการส่งต่อเพื่อรับบริการที่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการกับ คลินิก WCC คุณภาพ และเข้าร่วมประเมิน ติดตาม - พัฒนาศักยภาพบุคลากร ข้างเคียง สามารถประเมินความเสี่ยงต่อโรคฟันผุในเด็กเล็ก และมีทักษะในการแปรงฟันเด็กเล็ก - *รณรงค์ร่วมไปกับ “มหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต” <i>เด็กควรได้รับการตรวจ ประเมินฯ และแจกแปรงสีฟันอันแรก ตั้งแต่ 6 เดือน</i> - **ตำบลส่งเสริมสุขภาพเด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ พัฒนาการ สมวัย

Setting	กิจกรรมคุณภาพ	การบูรณาการ
<p>ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p>	<p>ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพ เช่น การตรวจและเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพช่องปาก โดยทันตบุคลากร การแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน การจัดอาหารว่างที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และไม่เสี่ยงต่อฟันผุ การเลิกดูดนมจากขวด - สนับสนุน/ จัดหา แปรงสีฟันที่มีคุณภาพตามมาตรฐานกรมอนามัย ให้เด็กใช้ - ผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ และทักษะการดูแลสุขภาพช่องปากเด็ก และสื่อสาร ให้คำแนะนำกับผู้ปกครองเด็กได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการไปกับมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ขั้นทดลองใช้) - ระหว่างรอ ใช้เกณฑ์ศพด. คุณภาพ กรมอนามัย - **ตำบลงส่งเสริมสุขภาพเด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ พัฒนาการ สมวัย
<p>ชุมชน</p>	<p>มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ประชาชนมีสุขภาพช่องปากดี</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการรวมตัวกันของภาคี เครือข่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน ในการดูแล เฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย เรื่องการแปรงฟันให้เด็ก การตรวจฟันเด็กด้วยตนเอง และพฤติกรรมกรบรีโภคเหมาะสม - มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ความรู้ เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากเด็ก - นโยบายสาธารณะ เช่น งานบุญปลอดน้ำอัดลม เป็นต้น - ร้านค้าในชุมชน จำหน่ายแปรงสีฟันสำหรับเด็กเล็ก ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานกรมอนามัย จำหน่ายอาหารว่างที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ(ฟัน) 	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการพัฒนาต้นแบบการจัดการสุขภาพเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ (งาน R&D) ทำใน พท. 9 จังหวัด - **ตำบลงเสริมเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ พัฒนาการสมวัย - อสม. เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ

กิจกรรมที่ดำเนินการโดยส่วนกลาง

1. ทบทวน สถานการณ์งานส่งเสริมทันตสุขภาพ

- 1.1 ตำบลส่งเสริมเด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ พัฒนาการสมวัย
- 1.2 หญิงตั้งครรภ์
- 1.3 ศพด.

2. โครงการ พัฒนาต้นแบบการจัดการสุขภาพเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสุขภาพเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ ในชุมชน โดยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคอาหาร(ผัก ผลไม้) ดูแลสุขภาพช่องปาก และกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมกับวัย
- 2) กระตุ้น และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดูแล เฝ้าระวังและจัดการแก้ไขปัญหาสุขภาพเด็กปฐมวัย ด้านโภชนาการ สุขภาพช่องปาก และพัฒนาการ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

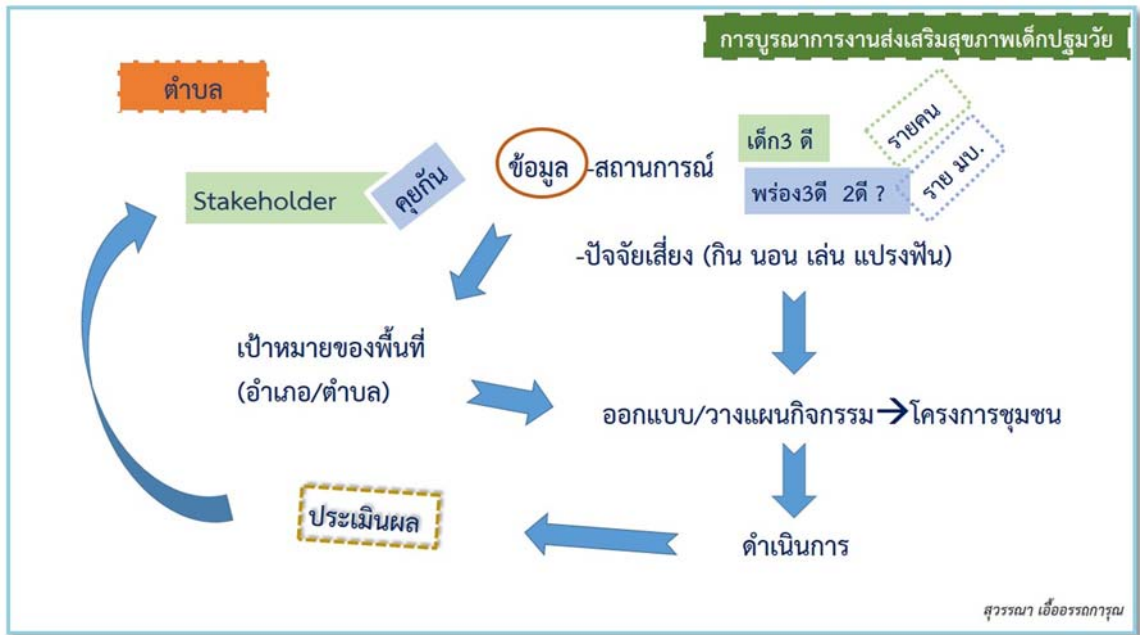
- 1) นักวิชาการสาธารณสุข/พยาบาล รับผิดชอบงานเด็กปฐมวัย ทันตบุคลากร จาก รพ.สต. รพช. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และ เขตสุขภาพ จำนวน 60 คน
- 2) ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลเด็ก/ครูอนุบาล จำนวน 20 คน
- 3) เทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล /ผู้นำชุมชน/อสม. จำนวน 200 คน

พื้นที่ดำเนินการ ได้แก่ ดำเนินงานใน 4 ภูมิภาค จาก 9 จังหวัด ใน 9 อำเภอ

ร่วมดำเนินการ ส่วนกลาง ได้แก่ สำนักทันตสาธารณสุข สำนักโภชนาการ กองกิจกรรมทางกายฯ สถาบันพัฒนาการอนามัยเด็กฯ และ สำนักส่งเสริมฯ

กระบวนการ

- 1) ประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - ชี้แจง
 - พัฒนาการใช้ข้อมูล 3 ดี
- 2) พื้นที่ดำเนินการตามแผนกิจกรรม
- 3) เยี่ยม ติดตามการดำเนินงานของพื้นที่
- 4) ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ข้อมูลสถานการณ์สุขภาพด้านโภชนาการ สุขภาพช่องปาก และพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัย ในระดับตำบล และอำเภอ
 - เด็กใน ศพด.อย่างน้อยร้อยละ 50 บริโภคผักได้เพียงพอเพิ่มขึ้น
- 2) ได้แนวทางการส่งเสริมการบริโภคอาหาร การดูแลสุขภาพช่องปาก และกิจกรรมทางกาย สำหรับเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการในชุมชน ได้ข้อเสนอมาตรการ/นโยบายการจัดการเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาสุขภาพเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ ในระดับท้องถิ่น/จังหวัด และระดับประเทศ
- 3) เกิดพื้นที่ต้นแบบบูรณาการจัดการสุขภาพเด็กปฐมวัย 3 ดี (โภชนาการ สุขภาพช่องปาก พัฒนาการ) ในชุมชน
- 4) รายงานประเมินต้นทุนประสิทธิผลการจัดการสุขภาพเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ

3. ศึกษา

- 1) การใช้คราบจุลินทรีย์ในการกระตุ้นพฤติกรรมผู้ปกครองแปรงฟันให้เด็ก
- 2) ประเมินความคุ้มค่าของการใช้ฟลูออไรด์วาร์นิชในการแปรงฟันให้เด็ก

4. อสม.เชี่ยวชาญสาขาทันตสุขภาพ

- 1) พัฒนาสื่อและคู่มือสำหรับอสม.เชี่ยวชาญ
- 2) ติดตามประเมินการประกวด อสม.
- 3) รายงานการศึกษาสถานการณ์การดำเนินงาน อสม.เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพของจังหวัดทั่วประเทศ

ตัวชี้วัดงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย

ระดับ	ตัวชี้วัด / ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
กรม	1. ร้อยละเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (ร้อยละ 52)	
ศอ./เขต สุขภาพ	ร้อยละเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (ร้อยละ 52 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 จากข้อมูลเดิม)	
สสจ.	<p>ข้อมูลการตรวจและการให้บริการเพื่อประกอบการประเมินติดตามและวางแผน</p> <p>- ข้อมูลความเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุของเด็ก</p> <p>- ความสะอาดฟัน (คราบจุลินทรีย์)</p> <p>- ฟันผุระยะแรก (white spot)</p> <p>- พฤติกรรมกินเสี่ยง (นมรสหวาน ขนมกรุบกรอบ)</p> <p>- ข้อมูลบริการเพื่อป้องกัน</p> <p>*ทา Fluoride varnish ในกลุ่มเสี่ยง</p> <p>- ข้อมูลหญิงตั้งครรภ์ (ANC คุณภาพ)</p> <p>- ได้รับการตรวจช่องปาก</p> <p>- ได้รับการฝึกทักษะแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ</p> <p>- ได้รับการทันตกรรมตามความจำเป็น</p> <p>- ข้อมูลสถานะช่องปาก เพื่อวางแผนการให้บริการและส่งเสริมป้องกัน</p> <p>*สถานะช่องปากหญิงตั้งครรภ์</p>	<p>- สสจ./ศอ. ออกแบบการจัดเก็บข้อมูล (สำรวจ) ประมวลผล และวิเคราะห์ เป็นภาพจังหวัด / เขตสุขภาพ และรวบรวมส่งสำนักทันตฯ เพื่อประมวลผลเป็นภาพประเทศ ต่อไป</p>
พื้นที่ รพช. / รพ.สต.	<p>สถานะช่องปากเด็ก (ความสะอาด ฟันผุ)</p> <p>ข้อมูลแสดงความครอบคลุมการให้บริการ</p> <p>- ข้อมูลกิจกรรมคุณภาพ (ความครอบคลุม)</p> <p>- เด็กได้รับการตรวจฟัน (ความสะอาด ฟันผุ-ระยะแรก เป็นรู)</p> <p>- ผู้ปกครองได้รับการฝึกทักษะแปรงฟันเด็ก แบบลงมือปฏิบัติ</p> <p>- ข้อมูลหญิงตั้งครรภ์ (ANC คุณภาพ)</p> <p>- ได้รับการตรวจช่องปาก</p> <p>- ได้รับการฝึกทักษะแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ</p> <p>- ได้รับการทันตกรรมตามความจำเป็น</p> <p>- ข้อมูลสถานะช่องปาก เพื่อวางแผนการให้บริการและส่งเสริมป้องกัน</p> <p>*สถานะช่องปากหญิงตั้งครรภ์</p>	<p>- รพ.สต. / รพช. บันทึกและเก็บข้อมูล</p> <p>- รพช. รวบรวม วิเคราะห์ ภาพอำเภอ หรือ รวบรวมส่งให้ สสจ. วิเคราะห์ (ภาพอำเภอ และภาพจังหวัด)</p>

ตัวชี้วัด กรมอนามัย

ตัวชี้วัด	เด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย มีตัวชี้วัดร่วม 3 ตัว ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละของเด็กอายุ 9, 18, 30 และ 42 เดือน มีพัฒนาการสมวัย - ร้อยละของเด็กอายุ 9, 18, 30 และ 42 เดือน ที่ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ พบพัฒนาการ สงสัยล่าช้า (ตรวจครั้งแรก) - ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วนและส่วนสูงเฉลี่ยที่อายุ 5 ปี
ประเด็นยุทธศาสตร์	1. ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย 1.1 ส่งเสริมการเกิดและเติบโตคุณภาพ
เป้าประสงค์	2. เด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย
ยุทธศาสตร์	3. เด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน
5 เดือนแรก <i>ส่วนกลาง-คอ.</i>	- ร้อยละ ของจังหวัดมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต และตำบลส่งเสริมเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ พัฒนาการสมวัย - เด็ก 0-2 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยร้อยละ 20
5 เดือนหลัง <i>ส่วนกลาง-คอ.</i>	- รายงานผลการกำกับติดตามการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต และตำบลส่งเสริมเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ พัฒนาการสมวัย พร้อมข้อเสนอแนะ - เด็ก 0-2 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยร้อยละ 40

ตัวชี้วัด	อัตราการตายมารดาไทยต่อการเกิดมีชีพแสนคน
ประเด็นยุทธศาสตร์	1. ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย 1.1 ส่งเสริมการเกิดและเติบโตคุณภาพ
เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์	1. ตั้งครรภ์คุณภาพ ลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย
5 เดือนแรก <i>ส่วนกลาง-คอ.</i>	หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 20
5 เดือนหลัง <i>ส่วนกลาง-คอ.</i>	หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 46-48-50-52-54

ผู้ประสานงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

ชื่อ นามสกุล /รับผิดชอบ	ตำแหน่ง	E-mail
ทพญ.สุวรรณา เอื้ออรรถการุณ ผู้ประสานงาน Cluster แม่และเด็ก	ทันตแพทย์ชำนาญการ พิเศษ	suwanna.dt@gmail.com suwanna.e@anamai.mail.go.th
ทพญ.พัชรพรรณ สุขุมลินทร์ หญิงตั้งครรภ์ และเด็ก 0-5 ปี	ทันตแพทย์ชำนาญการ	patcharawan.s@anamai.mail.go.th
นางสาวสุภาวดี พรหมมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ	psupawadee@gmail.com
นางสาวเขมณัญญ์ เชื้อชัยทัศน์ อสม. เขียวชาญ และหญิงตั้งครรภ์	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ	kcmanat48@gmail.com
นางสาวเดือนเพ็ญ สาคร หญิงตั้งครรภ์	นักวิชาการสาธารณสุข ปฏิบัติการ	fullmoon507@gmail.com

งานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน

Action Plan ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 - 2564) ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข

PP&P Excellence แผนงาน 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยทุกกลุ่มวัย (ด้านสุขภาพ)
โครงการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทยกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น

ระยะดำเนินการ	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
เป้าหมาย (Goal)	เด็กวัยเรียน IQ/EQ ดี สุขภาพแข็งแรง สูงดีสมส่วน ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)				
ตัวชี้วัด (KPI)	52% ของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)	54% ของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)	56% ของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)	58% ของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)	60% ของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)

แผนปฏิบัติการ ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2560 - 2579)

PP&P Excellence แผนงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยทุกกลุ่มวัย (ด้านสุขภาพ)
โครงการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทยกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น

ระยะดำเนินการ	Phase 1 (5 ปี) พ.ศ. 2560 - 2564	Phase 2 (10 ปี) พ.ศ. 2565 - 2569	Phase 3 (15 ปี) พ.ศ. 2570 - 2574	Phase 4 (20 ปี) พ.ศ. 2575 - 2579
เป้าหมาย (Goal)	เด็กวัยเรียน IQ/EQ ดี สุขภาพแข็งแรง สูงดีสมส่วน ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)			
ตัวชี้วัด (KPI)	ร้อยละ 60 ของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)	ร้อยละ 80 ของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)	ร้อยละ 85 ของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)	ร้อยละ 90 ของเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (cavity free)

ยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมเด็กวัยเรียนให้แข็งแรงและฉลาด

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ : ร้อยละ 45 ของเด็กวัยเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ (ด้านการบริโภคอาหาร กิจกรรมทางกาย และทันตสุขภาพ)

- ตัวชี้วัดกระทรวงสาธารณสุข
1. ร้อยละ 66 ของเด็กวัยเรียนสูงที่สุดส่วน
 2. ร้อยละ 54 ของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุ

ทิศทางการพัฒนางาน

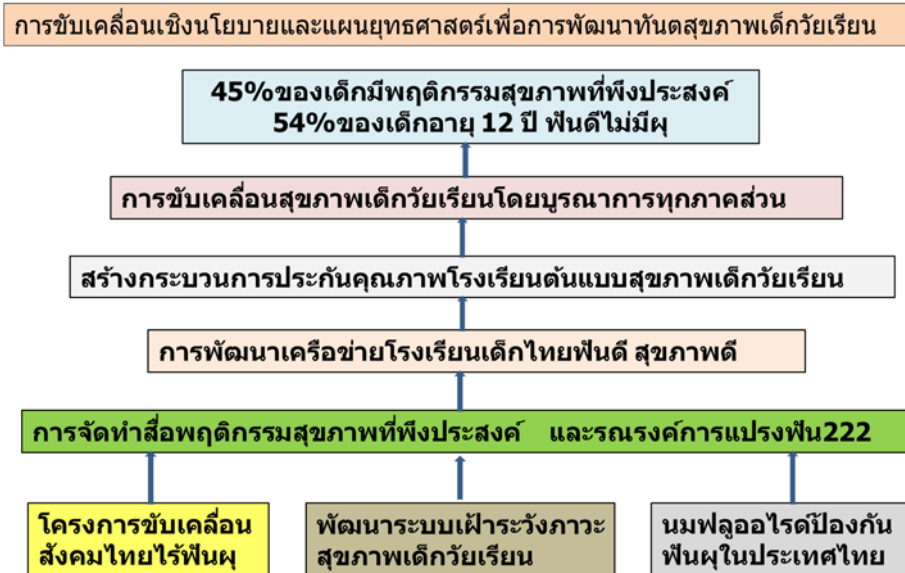
1. เพิ่มบทบาทกระทรวงศึกษาธิการและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน
2. พัฒนากลไกเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพของเด็กวัยเรียน และ พัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์

กรอบแนวคิด มาตรการสำคัญพัฒนาทักษะสุขภาพเด็กวัยเรียน

สถานการณ์วัยเรียน จากข้อมูลรายงานฐานข้อมูล 43 แฟ้ม (HDC) พบว่าเด็กกลุ่มอายุ 12 ปี ปรากฏจากฟันผุร้อยละ 60.9 ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 2.7 แม้ว่าเด็กอายุ 6-12 ปีจะได้รับบริการทันตกรรม ร้อยละ 56.6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 9.7 แต่เด็กยังมีปัญหาด้านพฤติกรรมกรับโรคและการทำความสะอาดช่องปาก จากการสำรวจปัจจัยเสี่ยงสำคัญตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2557 ในด้านพฤติกรรมกรับโรค ในกลุ่มเด็กอายุ 12 ปี พบว่า ร้อยละ 69.9 กินขนม/เครื่องดื่ม/ลูกอมระหว่างมื้อ ร้อยละ 38.9 ดื่มน้ำหวานมากกว่า 3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 26.6 ดื่มน้ำอัดลมมากกว่า 3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 76.9 ของเด็ก 12 ปี กินขนมกรุบกรอบ และร้อยละ 58.6 กินลูกอม ส่วนพฤติกรรมด้านการทำความสะอาดช่องปาก ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ช่วยป้องกันโรคฟันผุ พบว่ามีเพียงร้อยละ 57.8 ที่มีการแปรงฟันก่อนนอนทุกวัน และร้อยละ 38.8 ที่ไม่รับประทานอาหารใดๆอีกหลังการแปรงฟัน ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กวัยเรียนจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียน และการดูแลของผู้ปกครองที่บ้านร่วมด้วย การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนที่ผ่านมา โดยการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีการขยายผลให้ครอบคลุมเพิ่มขึ้นผ่านการขับเคลื่อนเครือข่ายเด็กไทยฟันดีตั้งแต่ ปี 2551 เกิดเครือข่าย 10,044 เครือข่าย รวมทั้งได้ร่วมกับสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน และแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีในปี 2556 และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน การพัฒนาในระยะต่อไป คือ การพัฒนาเพื่อให้เด็กทุกคนสามารถดูแลสุขภาพช่องปากได้ด้วยตนเอง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทบทวนกระบวนการทำงานที่ผ่านมา และพัฒนานวัตกรรมที่จะส่งผลต่อสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

จากข้อมูลสถานการณ์พฤติกรรมทันตสุขภาพเด็กวัยเรียน ประกอบกับตัวชี้วัดที่กำหนดให้ : ร้อยละ 45 ของเด็กวัยเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ และร้อยละ 54 ของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุ งานพัฒนาทันตสุขภาพเด็กวัยเรียน จึงกำหนดให้มีแนวทางการบูรณาการงานส่งเสริมทันตสุขภาพและป้องกันโรค ปี 2561 ตามแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพช่วงวัย Cluster : กลุ่มวัยเรียน ทั้งหมด 3 โครงการสำคัญ และโครงการที่สนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กวัยเรียน 4 โครงการ (งาน Function) โดยมีเป้าประสงค์เพื่อ : 1) ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กวัยเรียนให้มีทักษะสุขภาพและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 2) ส่งเสริมให้พัฒนากระบวนการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ 3) พัฒนาโรงเรียนต้นแบบและชุมชนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ดังมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

โครงการบูรณาการใน Cluster เด็กวัยเรียน : โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อเพิ่มโอกาสเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

1. โครงการพัฒนาการขับเคลื่อนสุขภาพเด็กวัยเรียนโดยบูรณาการกับทุกภาคส่วน

พื้นที่ดำเนินการ : 100 ตำบล

กิจกรรมสำคัญ : จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย และการขับเคลื่อนสุขภาพเด็กวัยเรียนบูรณาการอย่างมีส่วนร่วม

กิจกรรมดำเนินการ :

1. ประสานแผนสุขภาพเด็กวัยเรียนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนสถานการณ์ร่วมกับ ศูนย์อนามัยและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 2. สัมมนาแนวทางการดำเนินงานด้านสุขภาพ/ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โรงเรียนในโครงการ
 3. นิเทศติดตามงานพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียนทุกโครงการร่วมกับภาคีเครือข่าย เช่น พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โรงเรียนต้นแบบด้านสุขภาพ โครงการพระราชดำริ โครงการขับเคลื่อนสังคมไทยไร้ฟันผุ เป็นต้น
 4. ประชุมเพื่อวางแผนพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกับภาคีเครือข่าย และพัฒนาโมเดลโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพจังหวัดละ 1 แห่ง
2. โครงการสร้างกระบวนการประกันคุณภาพโรงเรียนต้นแบบสุขภาพเด็กวัยเรียน (โครงการนำร่องดำเนินการศึกษา ส่วนกลาง ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 11 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา)
- พื้นที่ดำเนินการ : 7 จังหวัดที่อยู่ในการดูแลของศูนย์อนามัยที่ 11
- กิจกรรมสำคัญ : พัฒนามาตรฐาน และกระบวนการประกันคุณภาพโรงเรียนต้นแบบสุขภาพเด็กวัยเรียนที่มี ผลกระทบต่อการมีสุขภาพดี 3 เรื่องคือ
1. เป้าประสงค์เชิงคุณภาพของการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ในประเด็น
 - ระบบภายในโรงเรียน ด้านบริหารจัดการและวิชาการ (APPRECIATE)
 - ระบบการบริหารจัดการภายนอกกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (PIRAB)

2. ผลสัมฤทธิ์ของระบบคัดกรองเป่าประสงค์ ด้านโภชนาการ ด้านออกกำลังกาย ด้านทันตสุขภาพ ด้านสมรรถนะสำคัญพื้นฐานที่ทำให้เด็กเรียนรู้ไม่ทันคนอื่น เช่น สายตา การได้ยิน สมาธิสั้น สามารถแก้ปัญหาโรงเรียนได้ในระดับใด โดยศึกษาความเป็นไปได้ กระบวนการประเมินผล ผลสัมฤทธิ์การศึกษา ต่อด้านสุขภาพของนักเรียน (Health Literacy นักเรียนในชั้นเรียน)

กิจกรรมดำเนินการ :

1. ขึ้นเตรียมการ รวบรวม แนวคิดการพัฒนา และแลกเปลี่ยน โดยแสวงหา จุดร่วม สงวนจุดต่าง โดยการสำรวจ เขตการศึกษา 13 เขตในพื้นที่ดำเนินการ
 2. ขึ้นดำเนินการ สรุปผลการ การสำรวจระดับเขต ร่วมกับ สสจ. เพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์ และจัดทำ Road map การพัฒนา เพื่อสร้าง นโยบายสาธารณะ
 3. Assessment วิเคราะห์ รายงานสถานะสุขภาพของสถานศึกษาโดยใช้ คณะกรรมการร่วม ระหว่างเขตการศึกษา เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับจังหวัด และศูนย์อนามัย โดยกำหนด Time line ให้สอดคล้องกับระบบการศึกษา
 4. สอบทานมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของระบบคัดกรองในโรงเรียนตามเป่าประสงค์ ด้วยกระบวนการ Appreciation & Empowerment สรุปแนวทางร่วม ในการคัดกรองเพื่อนำไปสู่การรับรองมาตรฐานต่างๆ Accreditation & Certificate
 5. สรุปผลการดำเนินงาน แบบR2R เพื่อจัดการความรู้ และพัฒนาต่อยอด (การรับรองมาตรฐานแนวใหม่ผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในมิติวินัยทางสุขภาพ)
 6. นำเสนอผลงานสู่เวทีสาธารณะ จัดเวทีวิชาการ เพื่อเพิ่มคุณค่า และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ระดับเขต
 7. รายงานผลและจัดทำข้อเสนอแนะการบริหารจัดการคุณภาพที่ควรจะเป็นแก่ กระทรวงศึกษาธิการ
3. โครงการพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี สุขภาพดี และประชุมวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ปี 2561

กิจกรรมสำคัญ : 3.1) เพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพภาคีเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสุขภาพเด็ก วยเรียน 4.0

กิจกรรมดำเนินการ :

1. สัมมนาวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างมูลค่าสู่การพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียน : นวัตกรรม ผลงานเด่น และแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ระดับประเทศ เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีสุขภาพดี โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร เครือข่ายเด็กไทยสายตาดี โครงการสุขภาพ เครือข่าย Smart Child 4.0 (ไม่ อ้วน ผอม เตี้ย) เครือข่าย (ChOPA and ChiPA) นักเรียนไทยสุขภาพดี Best of the best (สพฐ.)
2. จัดทำ MOU เพื่อพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียนร่วม 4 กระทรวง (สาธารณสุข ศึกษาธิการ มหาดไทย พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

กิจกรรมสำคัญ : 3.2) ผลิตชุดความรู้และการสื่อสารสังคมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน และโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS)

พื้นที่ดำเนินการ : 100 ตำบล

กิจกรรมดำเนินการ : 3.2.1 การจัดทำสื่อพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผลิตชุดความรู้และการสื่อสารสังคมเพื่อการส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กวัยเรียนและโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ
2. เก็บข้อมูลรูปแบบสื่อเพื่อสอบถามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
3. ออกแบบ และจัดทำสื่อต้นฉบับเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพเด็กวัยเรียน
4. ทดลองใช้และ ติดตามประเมินผลการนำสื่อไปทดลองใช้
5. ประชุมสรุปผลและเสนอแนวทางการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ
6. จัดทำสื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพเด็กวัยเรียนเพื่อเผยแพร่

กิจกรรมดำเนินการ : 3.2.2 สร้างกระแสและขับเคลื่อนรณรงค์การแปรงฟัน 222 ผ่านการ แต่งเพลงพื้นที่ดำเนินการ : เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี

1. พัฒนาหลักเกณฑ์การประกวด
2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมรณรงค์แปรงฟันผ่านการแต่งเพลง
3. แต่งตั้งคณะกรรมการตัดสิน /ตัดสินการประกวด
4. มอบรางวัลแก่โรงเรียนที่ชนะเลิศการประกวด
5. ขยายผล จัดทำสื่อ VCD เพลงแปรงฟันที่ชนะเลิศการประกวด

โครงการที่สนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กวัยเรียน (งาน Function) ที่สำคัญ 4 โครงการ

1. โครงการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 (ดำเนินการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 60)

กิจกรรมสำคัญ : พัฒนาระบบเฝ้าระวังสภาวะสุขภาพเด็กวัยเรียน

กิจกรรมดำเนินการ :

1. ประชุมถอดบทเรียนการดำเนินงานสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 พ.ศ. 2560-2561 และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเด็กวัยเรียน
2. ประมวลผลข้อมูลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8
3. ประชุมคณะทำงานการจัดทำสรุปผลโครงการสำรวจฯ
4. จัดพิมพ์รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8

2. โครงการขับเคลื่อนสังคมไทยไร้ฟันผุ ปี 2561

กิจกรรมสำคัญ : พัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุขในด้านการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพและ วิทยาการโรคฟันผุ

กิจกรรมดำเนินการ :

1. ลงพื้นที่ติดตาม การทำงานของ best practice ด้านการดูแลเด็กวัยก่อนเรียน และเด็กวัยเรียน
2. ทบทวน/ถอดบทเรียนการดำเนินงานของพื้นที่ เพื่อจัดทำแนวทาง/คู่มือ
3. จัดพิมพ์คู่มือ/แนวทาง การส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็ก 0-12 ปี
4. ประชุมคณะทำงานระดับประเทศ/จังหวัด

5. ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินกิจกรรม และพัฒนาศักยภาพบุคลากร สาธารณสุขในด้านการทำงานส่งเสริมทันตสุขภาพและวิทยาการโรคฟันผุ

3. โครงการนมฟลูออไรด์ป้องกันฟันผุในประเทศไทย

พื้นที่ดำเนินการ : 12 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชุมพร ขอนแก่น สุราษฎร์ธานี สระแก้ว ชลบุรี กระบี่ พัทลุง ตรัง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

- กิจกรรมสำคัญ :
1. พัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีในการประเมินผลโครงการ และการควบคุมกำกับ เฝ้าระวังให้เกิดความปลอดภัย
 2. พัฒนาภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การผลิตนมฟลูออไรด์อยู่ในมาตรฐาน มีการกำกับให้เกิดความปลอดภัย และมีการบริหารจัดการโครงการในพื้นที่เดิมให้มีความเข้มแข็ง และยั่งยืน

กิจกรรมดำเนินการ :

1. การประเมินผลโครงการ
2. การศึกษาปริมาณการขับออกของฟลูออไรด์ในปัสสาวะของเด็กที่อยู่ในโครงการ
3. การตรวจประเมินการผลิตนมฟลูออไรด์ของโรงงาน
4. การประชุมพัฒนาภาคีเครือข่ายระดับประเทศ (Network Group Meeting)
5. การประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อวางแผนทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการ
6. การประชุมพัฒนาโรงงาน / การอบรมผู้ตรวจประเมินการผลิตนมฟลูออไรด์
7. การจัดนิทรรศการและถวयरายงานความก้าวหน้าโครงการนมฟลูออไรด์ฯ
8. การจัดทำเอกสารการพัฒนาการผลิตนมฟลูออไรด์และการควบคุมคุณภาพให้อยู่ในมาตรฐาน
9. การสุ่มตรวจและประเมินปริมาณฟลูออไรด์ในนมจากโรงงาน

4. โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พื้นที่ดำเนินการ : โรงเรียนตชด.ต้นแบบ 16 โรงเรียน

กิจกรรมสำคัญ : พัฒนาโรงเรียนต้นแบบสุขภาพลสุขอนามัยเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร

กิจกรรมดำเนินการ :

1. ประชุมสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนางานด้านสุขภาพเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร
2. สัมมนาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาด้านสุขภาพเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) แบบร่วมมือกันทุกภาคส่วน (ตามแผนฯ 5 กพด.)
3. จัดทำสื่อชุดความรู้ "สุขอนามัยเด็กในถิ่นทุรกันดาร"

ผู้ประสานงาน งานส่งเสริมสุขภาพช่องปากวัยเรียน

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางผุสดี จันทร์บาง	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการพิเศษ	pussadec@gmail.com
ทพญ.กัญญา บุญธรรม	ทันตแพทย์ชำนาญการ	kanya22@gmail.com
ทพญ.กรกมล นิยมศิลป์	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	kornkamol.n@anamai.mail.go.th
ทพญ.จิราพร ชีตดี	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	chiraporn.k@anamai.mail.go.th
นางอังศณา ฤทธิ์อยู่	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ	sana1406@gmail.com
นางชนิษฐ์ รัตนรังสีมา	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ	khanitrat@gmail.com
นางสาวชนิกา โรจน์สกุลพานิช	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	maymee_win@hotmail.com
นางสาวสุรีย์พร ทรงรูป	นักวิชาการสาธารณสุข	sureeporn.s@anamai.mail.go.th

ข้อมูลเพิ่มเติม : โทร 025904204 หรือ 025904208

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ประจำปี 2561 กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง

งานส่งเสริมสุขภาพช่องปากวัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง

วัยรุ่น (Adolescent) หมายถึงกลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี ตามคำจำกัดความขององค์การอนามัยโลก และตามที่กำหนดไว้ พ.ร.บ.แก้ปัญหาค่าครองชีพวัยรุ่น (2559) ในปี 2558 จากข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีประชากรกลุ่มนี้ประมาณ 8,513,736 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.25 ซึ่งเป็นกลุ่มที่สุขภาพทั่วไปดี แต่ต้องให้ความสำคัญเพราะเริ่มมีพฤติกรรมเสี่ยงหลายอย่างซึ่งจะส่งผลต่อตนเอง ลูกและการเป็นโรคเรื้อรังในวัยผู้ใหญ่ไปจนถึงสูงอายุ เช่น การบริโภคแอลกอฮอล์ ยาสูบ ขาดการออกกำลังกาย การบริโภคที่ไม่เหมาะสม การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน รวมทั้งความรุนแรงแบบต่างๆ เนื่องจากเป็นวัยที่กำลังก้าวกระหว่างความเป็นเด็กกับผู้ใหญ่จึงมักมีปัญหาเรื่องการปรับตัว เกิดความเครียดอาจทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า และสุขภาพจิตการพัฒนาทักษะชีวิตและการช่วยเหลือสนับสนุนด้านสังคมจิตวิทยาเป็นเรื่องสำคัญนอกจากนี้ยังพบว่า เป็นกลุ่มที่มีการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพน้อยกว่ากลุ่มประชากรอื่นๆ

จากการสำรวจสถานการณ์พฤติกรรมสุขภาพวัยรุ่นโดยบูรณาการร่วมกันระหว่างสำนักโภชนาการ สำนักส่งเสริมสุขภาพและสำนักทันตสาธารณสุขสูงตีสมส่วนและอายุ 15-21 ปี พ.ศ.2560 พบว่า วัยรุ่นอายุ 15-18 ปี สูงตีสมส่วน เพศชายร้อยละ 63.2 และเพศหญิงร้อยละ 70.8 ปัญหาสุขภาพช่องปาก ได้แก่ ฟันผุ มากที่สุด ร้อยละ 31.3 และร้อยละ 38.1 ตามลำดับ มีความต้องการบริการทันตกรรม ได้แก่ ขูดหินปูน มากที่สุด ร้อยละ 54.3 และร้อยละ 62.4 ตามลำดับโรคฟันผุ ร้อยละ 52.3 มีค่าเฉลี่ยฟันผุถอน อุด (DMFT) เท่ากับ 1.3 ซี่/คน เป็นฟันผุที่ยังไม่ได้รับการรักษา ร้อยละ 29.1 เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจกับรูปร่างหน้าตา ความผิดปกติของฟันเช่น ฟันตกรกระ ฟันซ้อนเก และการเลียนแบบตามคนดัง กลุ่มวัยรุ่นนี้จึงเป็นกลุ่มที่อาจมีปัญหาในเรื่องความเข้าใจต่อการใช้บริการทันตกรรม รวมทั้งการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทันตสุขภาพที่ไม่เหมาะสม เช่น จัดฟันแฟชั่น การเลือกใช้แปรงสีฟัน ยาสีฟันเพื่อฟันขาว การใช้น้ำยาบ้วนปาก เป็นต้น

แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากวัยรุ่นและเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงฯ คือ

1. พัฒนารูปแบบงานส่งเสริมทันตสุขภาพในวัยรุ่นบูรณาการงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ของกรมอนามัย ได้แก่ สำนักการอนามัยเจริญพันธุ์ สำนักโภชนาการ สำนักส่งเสริมสุขภาพ กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ สำนักทันตสุขภาพ โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาสุขภาพวัยรุ่นของกรมอนามัยคือ วัยรุ่นไทยสูงตีสมส่วน มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์และพัฒนาองค์ความรู้และบูรณาการการจัดทำคู่มือสำหรับแกนนำวัยรุ่นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. พัฒนา โครงการ “ฟันสะอาด เหงือกแข็งแรง” ร่วมกับมูลนิธิ พอ.สว. และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในวันที่ 18 กรกฎาคม เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศได้เรียนรู้การแปรงฟันที่ถูกวิธี โดยใช้เม็ดสีย้อมคราบจุลินทรีย์ ในการตรวจสอบความสะอาดหลังการแปรงฟัน และตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา จะดำเนินงานครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ คือเพิ่มจังหวัดนอกเหนือ จังหวัด พอ.สว. 59 จังหวัด อีก 17 จังหวัด โดยตั้งเป้าหมายมีจังหวัดเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 76 จังหวัด จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ปีละ 400,000 คน

3. ฝึการะวังและการควบคุมปัจจัยเสี่ยง ได้แก่

3.1 การฝึการะวังผลิตภัณฑ์เพื่อการดูแลทันตสุขภาพ ในปี 2561

1. ฝึการะวังคุณภาพแปรงสีฟัน เพื่อให้ประชาชนได้ใช้แปรงสีฟันที่มีคุณภาพ สำนักทันต-
สาธารณสุขได้ดำเนินโครงการฝึการะวังคุณภาพแปรงสีฟัน โดยสุ่มสำรวจแปรงสีฟันทุกยี่ห้อทุกรุ่นที่วางจำหน่าย
มาตรวจสอบคุณภาพ และความถูกต้องของฉลากทุก 3 ปี หากแปรงสีฟันรุ่นใดมีคุณภาพไม่ผ่านมาตรฐาน
กรมอนามัย สำนักทันตสาธารณสุขจะดำเนินการแจ้งให้บริษัทผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายทราบ เพื่อปรับปรุง
แก้ไขคุณภาพแปรงสีฟันให้ได้มาตรฐาน และเผยแพร่รายชื่อแปรงสีฟันที่ผ่านมาตรฐานในเว็บไซต์สำนักทันต-
สาธารณสุข ซึ่งที่ผ่านมา สำนักทันตสาธารณสุขได้สำรวจคุณภาพแปรงสีฟันทั่วประเทศไป 5 ครั้ง ใน
พ.ศ. 2543 2547 2550 2554 และ 2557 การสำรวจใน พ.ศ. 2557 พบแปรงสีฟันมีคุณภาพผ่านมาตรฐาน
กรมอนามัย ร้อยละ 74 พ.ศ. 2559 สำรวจเฉพาะคุณภาพแปรงสีฟันเด็ก พบแปรงสีฟันเด็กมีคุณภาพผ่าน
มาตรฐานวิชาการแปรงสีฟัน กรมอนามัย ร้อยละ 71

ใน พ.ศ.2561 จะดำเนินการวิจัยสำรวจแรงยึดเกาะจุกขนแปรงสีฟันเด็กในประเทศ เนื่องจาก
การสำรวจครั้งล่าสุดพบแปรงสีฟันมีแรงยึดเกาะจุกขนแปรงไม่ผ่านมาตรฐานถึงร้อยละ 8.9 และมีกรณีร้องเรียน
สคบ.เรื่องจุกขนแปรงสีฟันหลุดขณะแปรงฟัน

2. การพัฒนารูปแบบขนแปรงสีฟันที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและ
ผู้ประกอบการแปรงสีฟัน

3. การรับรองคุณภาพแปรงสีฟัน ในโครงการแปรงสีฟันติดดาว

4. ให้คำแนะนำแก่บริษัทผู้ประกอบการแปรงสีฟันในการพัฒนาคุณภาพแปรงสีฟัน

5. ให้บริการตรวจสอบคุณภาพแปรงสีฟัน ตามมาตรฐานวิชาการแปรงสีฟัน กรมอนามัย

6. การสื่อสารสาธารณะ เรื่อง การเลือกใช้แปรงสีฟันที่มีคุณภาพ และการใช้ไหมขัดฟัน

รวมทั้งการฝึการะวังผลิตภัณฑ์เพื่อการดูแลทันตสุขภาพ ในปี 2561

งานผลิตภัณฑ์เพื่อการดูแลทันตสุขภาพจะจัดทำฐานข้อมูลในในเว็บไซต์ของสำนักทันตสาธารณสุข
วิธีการ/ขั้นตอน ในการดำเนินงาน

1) กำหนดมาตรฐานวิชาการแปรงสีฟัน กรมอนามัย พ.ศ.2541, 2547 (ปรับ) และ 2559 (ปรับ)

2) ประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ร่าง

- ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลากแปรงสีฟันฉบับที่ 11 (พ.ศ.2545) ให้แปรงสีฟันเป็น

สินค้าควบคุมฉลาก

- ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลากแปรงสีฟัน (พ.ศ.2555) ให้มีการระบุกลุ่มอายุลงบน
ฉลากแปรงสีฟันเด็ก

3) สำรวจคุณภาพแปรงสีฟันที่วางจำหน่ายในประเทศไทย ทุก 3 ปี

4) จัดประชุมผู้ประกอบการแปรงสีฟัน เพื่อแจ้งผลการตรวจสอบคุณภาพแปรงสีฟันที่วาง
จำหน่ายในประเทศไทยเพื่อนำข้อมูลไปใช้พัฒนาคุณภาพแปรงสีฟันและให้คำแนะนำผู้ประกอบการในการ
พัฒนาคุณภาพแปรงสีฟัน

5) แจ้งรายชื่อแปรงสีฟันที่มีคุณภาพผ่านมาตรฐานวิชาการแปรงสีฟันกรมอนามัย ในเว็บไซต์
สำนักทันตสาธารณสุข เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประชาชนในการเลือกซื้อแปรงสีฟัน และสำหรับทันตบุคลากร
และหน่วยงานในการจัดซื้อแปรงสีฟัน

3.2. การเฝ้าระวังฟลูออไรด์ในน้ำบริโภคชุมชน

ในประเทศไทยมีพื้นที่ที่น้ำมีฟลูออไรด์ปนเปื้อนในปริมาณสูง ซึ่งการบริโภคน้ำที่มีฟลูออไรด์มากกว่า 0.7 มิลลิกรัมต่อลิตรมีความเสี่ยงต่อการเกิดฟันตกกระ 3.5 เท่า ฟันตกกระ (Dental fluorosis) เป็นสภาวะที่เคลือบฟัน (Enamel) มีพัฒนาการที่ผิดปกติ ทำให้มีสีขาวขุ่น สาเหตุเกิดจากการได้รับฟลูออไรด์ปริมาณสูงเข้าสู่ร่างกายในช่วงวัยเด็ก เพื่อป้องกันฟันตกกระในเด็กรุ่นใหม่และการจัดการแก้ไขปัญหาฟลูออไรด์สูงในน้ำบริโภค สำนักทันตสาธารณสุขสนับสนุนให้บุคลากรในพื้นที่ที่สงสัยหรือมีความเสี่ยงต่อฟันตกกระ (พื้นที่ที่มีรายงานฟันตกกระหรือมีประวัติฟลูออไรด์สูงในน้ำบริโภคมามาก่อน) ส่งน้ำบริโภคตรวจฟลูออไรด์ที่ห้องปฏิบัติการสำนักทันตสาธารณสุข กำหนดแหล่งที่เก็บอย่างน้อย 3 แหล่งในชุมชน คือ ประปาชุมชน น้ำดื่มที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนประถมศึกษาปีละครั้ง สำนักทันตสาธารณสุขยังคงสนับสนุนงานเฝ้าระวังฟลูออไรด์ในน้ำบริโภคอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนวิชาการในการแก้ไขปัญหาฟลูออไรด์สูงในน้ำบริโภคและแก้ปัญหาฟันตกกระ

โดยในปีงบประมาณ 2557-2558 (ตุลาคม 2557- กันยายน 2558) มีตัวอย่างน้ำส่งตรวจ จาก 12 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม สุพรรณบุรี สระบุรี สมุทรสงคราม พังงา ระนอง ลำปาง พิชณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ กาญจนบุรี และสงขลา

น้ำบริโภคที่ส่งตรวจฟลูออไรด์พบว่าส่วนใหญ่แหล่งที่เก็บตัวอย่างคือชุมชนร้อยละ 81.4 โรงเรียนร้อยละ 14.6 และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ 4

3.3 การควบคุมการบริโภคยาสูบโดยทันตบุคลากร

การสูบบุหรี่นั้นเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคในช่องปาก โดยเฉพาะโรคปริทันต์อักเสบ และมะเร็งช่องปาก การเปลี่ยนแปลงในช่องปากที่เกิดขึ้นในคนสูบบุหรี่ มีดังนี้ 1) *ด้านกายภาพ* บุหรี่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของหลอดเลือด คือ ทำให้หลอดเลือดเล็กๆหดตัว ส่งผลให้เนื้อเยื่อเหงือกมีระดับความอืดตัวของออกซิเจนลดลงและยังพบว่ามีเลือดออกจากเหงือกลดลงด้วย อาการแสดงของสภาวะเหงือกอักเสบและปริทันต์อักเสบจึงไม่ชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ 2) *ด้านจุลชีววิทยา* พบเชื้อ T. forsythensis, A. actinomycetemcomitans, และ P. gingivalis ได้เหงือกเพิ่มขึ้น มีรายงานความเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้เหงือกจาก T. forsythensis ในคนสูบบุหรี่สูงกว่าไม่สูบ 2-3 เท่า 3) *ด้านภูมิคุ้มกัน* การสูบบุหรี่ส่งผลให้ การทำหน้าที่ของ polymorphonuclear leukocyte ในการทำลายเชื้อแปลกปลอมในร่างกายลดลง สัดส่วน CD4/CD8 T lymphocyte ลดลง และ IgA, Ig G ในน้ำลายก็ลดลงด้วย เมื่อระบบภูมิคุ้มกันต่อเชื้อบakteria จึงส่งเสริมให้โรคปริทันต์อักเสบมีความรุนแรงกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่

จากหลายการศึกษาพบว่า เมื่อเลิกสูบบุหรี่ ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายจะค่อยๆปรับเข้าสู่สภาวะปกติ เชื้อจุลินทรีย์ๆในร่องเหงือกจะถูกเม็ดเลือดขาวทำลาย หลอดเลือดเล็กๆที่ถูกกดให้หดตัวจากนิโคตินขยายตัวกลับสู่ปกติ นำออกซิเจนเข้าไปเลี้ยงเหงือกได้เต็มที่ เหงือกสีซีดๆก็จะมีสีแดงระเรื่ออีกครั้ง และพร้อมตอบสนองต่อการรักษา ทันตบุคลากรจึงควรแนะนำผู้รับบริการทันตกรรมให้เลิกบุหรี่

การสูบบุหรี่เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งช่องปากถึง 6 เท่า โดย 90-95% ของโรคมะเร็งช่องปาก เป็น Squamous Cell Carcinoma ซึ่งมีความรุนแรงสูง และ Poor Prognosis คือ อัตราการรอดชีวิตประมาณร้อยละ 50 การคัดกรองรอยโรคก่อนมะเร็งช่องปากเพื่อให้พบโรคตั้งแต่ในระยะแรกจะเพิ่ม 5 years survival rate ของผู้ป่วย ทั้งนี้ การคัดกรองรอยโรคก่อนมะเร็งช่องปากร่วมไปกับ oral examination ในคลินิกทันตกรรม โดยเฉพาะในกลุ่มเสี่ยงของมะเร็งช่องปากเช่นผู้สูบบุหรี่ เป็นวิธีที่สะดวกทั้งต่อผู้ป่วยและทันตแพทย์

การควบคุมการบริโภคยาสูบโดยทันตบุคลากร ภายใต้การสนับสนุนของกลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพ วัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง และความร่วมมือกับเครือข่ายวิชาชีพทันตแพทย์ในการควบคุมยาสูบ ในปี 2560 ได้แก่

1. โครงการรณรงค์ป้องกันนักสูบหน้าใหม่ผ่านสัญลักษณ์ “กระต่ายขาเดียว” โดยทันตบุคลากร ในวันงดสูบบุหรี่โลก 31 พฤษภาคม

2. โครงการคัดกรองรอยโรคก่อนมะเร็งช่องปาก โดยสนับสนุนข้อมูลวิชาการเรื่องมะเร็งช่องปาก คู่มือการคัดกรองรอยโรคก่อนมะเร็งช่องปาก และสื่อโปสเตอร์รอยโรคในช่องปาก

3. โครงการบูรณาการแนวปฏิบัติการสนับสนุนการเลิกบุหรี่ขององค์การอนามัยโลกกับการให้บริการทันตกรรมในประเทศไทย เพื่อพัฒนาต้นแบบคลินิกทันตกรรมช่วยเลิกบุหรี่

4. การสื่อสารสาธารณะ ทางรายการโทรทัศน์ เว็บไซต์ และสื่อต่างๆ ได้แก่ คลิป วิดีโอ “ฟันสะอาด เหงือกแข็งแรง” และ คู่มือการแปรงฟัน “ฟันสะอาด เหงือกแข็งแรง”

5. วันทันตสาธารณสุขแห่งชาติ 21 ตุลาคม ของทุกปี จะมีกิจกรรมในวันที่ 20 เดือนตุลาคมปี 2560 มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ทางทันตสาธารณสุข ได้มีแผนการจัดกิจกรรมวันทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ประกอบด้วย การจัดบริการทันตสาธารณสุข ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐแก่ประชาชนโดยไม่คิดค่าบริการเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล การรณรงค์ประชาสัมพันธ์และสื่อสารด้านสุขภาพให้ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ เห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพช่องปากที่ส่งผลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิต ในการนี้ กรมอนามัย จะร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดพิธีเปิดโครงการรณรงค์ “คนไทยฟันดี สดุดีสมเด็จพระเจ้า สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก” และจัดนิทรรศการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อให้ประชาชนผู้มาร่วมงาน สามารถดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ และกระตุ้นให้มีการสื่อสารเกี่ยวกับสุขภาพต่อไปโดยมี

วัตถุประสงค์

- 1) เทิดพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เนื่องในวันทันตสาธารณสุขแห่งชาติ
- 2) เผยแพร่ความรู้ นวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ
- 3) สร้างกระแสให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยเห็นความสำคัญของการมีสุขภาพช่องปากที่ดีส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิต

กิจกรรม

1) พิธีเปิดโครงการรณรงค์ “คนไทยฟันดี สดุดีสมเด็จพระเจ้า สู่ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก” การมอบเกียรติบัตรแก่ “10 ยอดฟันดี วัย 80 และ 90ปี” บุคคลต้นแบบการดูแลสุขภาพช่องปากอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และผู้สนับสนุนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขของประเทศ พ.ศ.2560

2) จัดนิทรรศการเทิดพระเกียรติฯและนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยีนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพประชาชนทุกช่วงวัย เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ

3) แลกของขวัญทันตสาธารณสุขแห่งชาติ “คนไทยฟันดีสดุดีสมเด็จพระเจ้า สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก”

4) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการ และสื่อสารความรู้ นวัตกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพผ่านสื่อสาธารณะ สื่อโฆษณา และช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ

- 5) ประเมินผลและสรุปรายงาน

ผู้ประสานงาน งานส่งเสริมสุขภาพช่องปากวัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง

ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางวิกุล วิศาลเสสภ์	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	drwikul@gmail.com
น.ส.สุรัตน์ มงคลชัยอริญญา	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	suratmong@hotmail.com
นางนันทินี ตั้งเจริญดี	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	nontineet@yahoo.com
นางอมรารณีย์ สุพรรณวิวัฒน์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	ammaraporn.s@anamai.mail.go.th
นางศิริวรรณ อ่อนนุชมงคล	ช่างภาพการแพทย์ชำนาญการ	siriwan.o@anamai.mail.go.th
น.ส.วิชชุลดา บัวชัย	นักวิชาการเผยแพร่ปฏิบัติการ	whichulada.b@anamai.mail.go.th
นายโกวิท เรียบเรียง	จพง.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชำนาญงาน	kowit.r@anamai.mail.go.th
นางสาวแคทเธีย เทียงศิริ	นักวิชาการสาธารณสุข	katthiya.t@anamai.mail.go.th
นางสาวประณยา จงมี	นักวิชาการสาธารณสุข	pranaya.j@anamai.mail.go.th
นางศิริวิมล อุศิริ	พนักงานพิมพ์ส3	sirivimol.u@anamai.mail.go.th
นางวีรดา บุญภู	พนักงานพิมพ์ส3	weerada.b@anamai.mail.go.th

ข้อมูลเพิ่มเติม : โทร 025904215 หรือ 02-5918165

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ประจำปี 2561
กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยทำงานและผู้สูงอายุ

งานส่งเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงาน

หลักการและเหตุผล :

ประชากรวัยทำงานอายุ 15-59 ปี เป็นกลุ่มประชากรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาครอบครัว สังคม และประเทศชาติ มีบทบาทเป็นทั้งผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เป็นผู้นำครอบครัว และต้องดูแลประชากรกลุ่มวัยต่างๆอีกด้วย สถานการณ์การเจ็บป่วยของคนไทยในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนจากปัญหาในอดีตที่การเจ็บป่วยส่วนใหญ่เกิดจากโรคติดต่อ กลายเป็นการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังต่างๆ สาเหตุเหล่านี้เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของประชากร สภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทำให้วิถีชีวิตของคนที่เปลี่ยนไป ขาดการใส่ใจดูแลและควบคุมป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในกลุ่มวัยทำงานควรเป็นการบูรณาการร่วมกับงานอื่น โดยมีเรื่องของปัจจัยเสี่ยงร่วมต่างๆ เป็นตัวเชื่อมเพื่อโยงเข้าสู่การดูแลสุขภาพช่องปาก ทั้งนี้ มีองค์ความรู้ที่ควรคำนึงถึงอยู่หลายประการ ได้แก่ การทำความเข้าใจกลุ่มวัยทำงานที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากกลุ่มเป้าหมายอื่น โดยเฉพาะเรื่องของวิถีชีวิตที่มีผลต่อพฤติกรรม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงร่วมโดยการรักษาความสมดุลของการได้รับพลังงานที่ได้รับในแต่ละวันผ่านทาง การบริโภคอาหารและการใช้พลังงานผ่านทางกิจกรรมทางกายและการออกกำลังกาย การเข้าใจมาตรการส่งเสริมและป้องกันสุขภาพช่องปากและสามารถปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม โดยใช้กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก จากองค์ความรู้ดังกล่าวสามารถวิเคราะห์และมีข้อเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงานสำหรับกลุ่มวัยทำงานได้ดังนี้

Setting: <ul style="list-style-type: none"> ● บ้าน/ ชุมชน ● สถานพยาบาล: <ul style="list-style-type: none"> - คลินิกทันตกรรม - DM, HT, ANC clinic - DPAC คลินิก ● สถานประกอบการ 	Related Health Problems: <ul style="list-style-type: none"> Oral health Obesity DM CVDs Cardiovascular disease 	Intervention: Health literacy, Behavior modification ระดับบุคคล: <ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลพื้นฐาน ประเมินความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพ - กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมร่วมกัน - การติดตามและปรับพฤติกรรม ระดับชุมชน: <ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลพื้นฐานระดับชุมชน - ประเมินความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพ - กำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ร่วมกัน - การติดตามและปรับกลยุทธ์
	เครื่องมือประเมิน: <ul style="list-style-type: none"> - Self-assessment - Professional assessment 	

พฤติกรรมหลักที่กลุ่มวัยทำงานพึงปฏิบัติ คือ การตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้กลุ่มวัยทำงานมีข้อมูลสุขภาพช่องปากของตนเอง เข้าใจข้อมูลนั้น สามารถซักถาม และนำไปสู่การตัดสินใจในการดูแลสุขภาพช่องปากได้ ซึ่งเป็นไปตามการดำเนินงานเรื่องความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) นั่นเอง โดยการสื่อสารควรเป็นไปในแนวทางที่เป็นเรื่องของการรู้จักเลือก เพื่อให้สุขภาพดีขึ้น โดยการเลือกนั้นเป็นการตัดสินใจโดยสมัครใจของเจ้าของสุขภาพเอง ทั้งนี้ สิ่งที่เราคาดหวังคือ การเลือกที่จะดูแลสุขภาพตัวเองก่อนที่จะมีอาการของโรค และ/หรือ หากเกิดโรคแล้วก็สามารถเลือกดูแลสุขภาพตัวเองและรับการรักษาตามสภาวะของโรคได้

เป้าประสงค์ของกรมอนามัย ในการส่งเสริมสุขภาพในกลุ่มวัยทำงาน เพื่อให้คนไทยวัยทำงานหุ่นดี สุขภาพดี โดยมีเป้าหมาย ให้คนวัยทำงานอายุ 30-44 ปี มีค่า BMI ปกติ (ค่า BMI เท่ากับ 18.5-22.9 กิโลกรัม ต่อตารางเมตร) และมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เหมาะสม กิจกรรมทางกายและการนอนหลับที่เพียงพอต่อสุขภาพ และการมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากที่เหมาะสม และได้มีการนำแนวคิดเรื่องการพัฒนาความรอบรู้ทางสุขภาพช่องปาก (Oral Health Literacy) มาใช้ เพื่อให้คนในกลุ่มวัยนี้ มีทักษะ ในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อวิเคราะห์ ประเมินการปฏิบัติ และจัดการตนเอง รวมทั้งสามารถชี้แนะเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล ครอบครัว และชุมชน เพื่อสุขภาพช่องปากที่ดีได้ ในปีงบประมาณ 2561 จึงได้จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในกลุ่มวัยทำงาน 3 โครงการ ได้แก่

1. โครงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพพึงประสงค์ (งบประมาณกรมอนามัย)

ปีงบประมาณ 2560 Cluster วิทยาลัยทำงาน กรมอนามัย ได้พัฒนาระบบการสำรวจข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของคนไทยวัยทำงาน รวมถึงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยได้การดำเนินงานนำร่องสำรวจข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของคนไทยวัยทำงานอายุ 15-59 ปี ใน 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย อุบลราชธานี ขอนแก่น และชลบุรี ในการดำเนินงานปี 2561 จะนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนี้ มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพประชาชนวัยทำงานใน 4 จังหวัดดังกล่าว รวมถึงขยายการสำรวจข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของคนไทยวัยทำงานใน 13 เขตสุขภาพ เพื่อให้ได้ภาพรวมสถานการณ์ของพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของคนไทยวัยทำงานในระดับประเทศเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของกลุ่มวัยทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์ : จัดทำระบบเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของประชาชนวัยทำงานตามตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์กรมอนามัย

1. สำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของประชาชนวัยทำงานตามตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์กรมอนามัย
2. พัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในประชาชนวัยทำงานเพื่อให้มีพฤติกรรมสุขภาพพึงประสงค์

วิธีการดำเนินงาน :

1. ประชุมคณะทำงานเพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาและแนวทางการพัฒนาระบบเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพของวัยทำงาน
2. ประชุมถอดบทเรียนการดำเนินงานเก็บข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์และพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพ ในจังหวัดนำร่อง 4 จังหวัด
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดแนวทางการดำเนินงานเก็บข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ใน 13 เขตสุขภาพ
4. ศูนย์อนามัย 13 แห่งดำเนินการเก็บข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยทำงาน
5. จังหวัดนำร่อง 4 จังหวัด ดำเนินการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยทำงานตามรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้น และเก็บข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยทำงาน
6. ประชุมประเมินและสรุปผลการดำเนินงานเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพในจังหวัดนำร่อง 4 จังหวัด และ ผลการเก็บข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ใน 13 เขตสุขภาพ
7. สรุปผลการดำเนินการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยทำงานใน 4 จังหวัด และ สถานการณ์พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของกลุ่มวัยทำงานจาก 13 เขตสุขภาพ

ผู้ประสานงานโครงการ : ทพญ.นนทินี ตั้งเจริญดี 02-5904215 nontinee.t@anamai.mail.go.th

ทพญ. นพวรรณ โพชนุกูล 02-5904117 noppawan.p@anamai.mail.go.th

2. โครงการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากในกลุ่มวัยทำงานในสถานประกอบการ (งบประมาณจากมูลนิธิทันตสาธารณสุข)

เป้าหมาย

เพื่อสร้างเครื่องมือวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก และพัฒนารูปแบบการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากที่เหมาะสมในกลุ่มวัยทำงานในสถานประกอบการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อค้นหาองค์ประกอบของทักษะส่วนบุคคลและอุปสรรคที่มีผลต่อการดูแลทันตสุขภาพในมุมมองของประชากรไทยวัยทำงานในสถานประกอบการ
2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากในประชากรไทยวัยทำงานในสถานประกอบการ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากสำหรับวัยทำงานในสถานประกอบการที่เหมาะสมตามลักษณะของกลุ่มประชากร

พื้นที่เป้าหมาย

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ ภาคละ 1 โรงงาน จำนวน 6 ภาค (เหนือ กลาง อีสาน ใต้ ตะวันออก ตะวันตก) โดยอาศัยการเลือกแบบเจาะจง

การดำเนินงาน

ขั้นเตรียมการ

1. วิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทันตสุขภาพ และสถานะทันตสุขภาพและสุขุมตัวอย่างเพื่อทำ focus group ด้วยวิธี stratified random sampling โดยอาศัยข้อมูลที่วิเคราะห์ได้
2. พัฒนาโครงการวิจัยและเสนอขอจริยธรรมการวิจัย
3. ฝึกอบรมกระบวนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์ผลให้แก่คณะผู้วิจัย
4. ประสานพื้นที่เป้าหมายสำหรับออกเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นดำเนินการ

1. เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) ใน 6 โรงงาน (ภาคละ 1 โรงงาน)
2. วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานทันตสาธารณสุขที่เหมาะสม และ พัฒนาแบบสอบถามเพื่อวัดระดับความรอบรู้และพฤติกรรมทางทันตสุขภาพของวัยทำงานในสถานประกอบการ
3. ทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ โดยเก็บข้อมูลระดับความรอบรู้และพฤติกรรมทางทันตสุขภาพในกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมา (Pilot study)
4. เก็บข้อมูลระดับความรอบรู้และพฤติกรรมทางทันตสุขภาพในกลุ่มประชากรด้วยแบบสอบถาม ที่พัฒนาขึ้นมา
5. วิเคราะห์ผลเพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรอบรู้และพฤติกรรมทางทันตสุขภาพของวัยทำงานในสถานประกอบการ
6. นำเสนอผลการศึกษาต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
7. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ผู้ประสานงานโครงการ : ทพญ.นพวรรณ โปชนุกุล 02-5904117 noppawan.p@anamai.mail.go.th

ทพญ.วรารัตน์ ใจชื่น 02-5904117 wararat.j@anamai.mail.go.th

นส.วิจิตรา กุ่ก่าจัด 02-5904117 wichitra.k@anamai.mail.go.th

3. โครงการ พัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานเพื่อเข้าสู่ผู้สูงวัยที่มีคุณภาพ“ผู้ใหญ่ฟันดี ครอบครัวยุคใหม่ สันติสุขภาวะ” (งบประมาณจากมูลนิธิทันตสาธารณสุข)

เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบ/ระบบการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานที่ส่งผลต่อการเป็น “ผู้ใหญ่ฟันดี ครอบครัวยุคใหม่ สันติสุขภาวะ” มุ่งเน้นการส่งเสริม ป้องกันโรคในช่องปาก ประชาชนรับผิดชอบสุขภาพช่องปากตนเอง มีสมรรถนะในการดูแลสุขภาพช่องปากของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสมและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนางานโดยเริ่มต้นที่กลุ่มแรงงานในสถานประกอบการและเกษตรกร โดยมุ่งหวังว่าจะมีความเชื่อมโยงการดูแลสุขภาพช่องปากของประชาชนให้ครบวงจร ตั้งแต่ แรกเกิด วัยเด็ก เยาวชน วัยทำงานและผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากกลุ่มวัยทำงาน ภายใต้สถานการณ์และบริบทที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตประจำวัน
2. เพื่อพัฒนาระบบและกลไก การดูแลสุขภาพช่องปากของกลุ่มวัยทำงาน ให้มีสมรรถนะในการดูแลตนเอง และสามารถประเมินสุขภาพของตนเองตั้งแต่ระยะเริ่มแรกสร้างการเชื่อมโยงกับระบบบริการเพื่อการเข้าถึงบริการที่เหมาะสมทั้งการส่งเสริม ป้องกันโรค และการรักษาเพื่อลดการสูญเสียฟัน
3. เพื่อพัฒนากำลังคนและทีมงานด้านทันตสุขภาพ ทั้งภาครัฐและภาคประชาชน รวมทั้งภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มีองค์ความรู้ที่เหมาะสม สามารถทำงานด้วยแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพและบูรณาการกับสุขภาพโดยรวม ภายใต้กลยุทธ์การทำงานแบบ area base (ตำบลสุขภาวะ ระบบบริการปฐมภูมิ หมอครอบครัว) และสามารถสนับสนุนซึ่งกันและกัน

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มวัยทำงาน (15-59 ปี)

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มอาชีพแรงงาน ที่อยู่ในโรงงาน บริษัท สถานประกอบการ ใน 4 จังหวัด เขตอุตสาหกรรม ได้แก่
 - จ.ระยอง สถานประกอบการในเขตความรับผิดชอบ โรงพยาบาลระยอง
 - จ.สมุทรปราการ สถานประกอบการในเขตความรับผิดชอบ โรงพยาบาลพระสมุทรเจดีย์
 - จ.ชลบุรี สถานประกอบการในเขตความรับผิดชอบ โรงพยาบาลพระสมุทรเจดีย์
 - จ.สระบุรี สถานประกอบการในจังหวัดสระบุรี
2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกร ที่อยู่ในชุมชนชนบท ใน 4 ภาค 12 พื้นที่ ได้แก่
 - อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก
 - อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี
 - อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี
 - อ.เถิน จ.ลำปาง
 - อ..ลอง จ.แพร่
 - อ.โพธารอง จ.ร้อยเอ็ด
 - อ.บ้านฝ่อ จ.อุดรธานี
 - อ.ละงู จ.สตูล
 - อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
 - อ.อ่าวลึก จ.กระบี่

- อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
- อ.สระใคร จ.หนองคาย

กิจกรรม

1. ติดตาม ให้คำปรึกษา แนะนำ และนิเทศ/เยี่ยมชมการทำงานของพื้นที่ดำเนินการต่าง ๆ
2. รวบรวมผลงานและประสานกับเครือข่ายในระดับพื้นที่
3. จัดการประชุมถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง
4. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการสื่อสารด้านสุขภาพช่องปาก

ผู้ประสานงานโครงการ : ทพญ.นพวรรณ โปชนุกูล 02-5904117 noppawan.p@anamai.mail.go.th
ทพ.พงศธร จินตกานนท์ 02-5904113 pongathorn.j@anamai.mail.go.th

งานส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ

หลักการและเหตุผล

เหตุผลที่ต้องมีการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในผู้สูงอายุ

1. อายุคาดเฉลี่ยของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี จะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้เฉลี่ย ในชาย 20.1 ปี ในหญิง 23.4 ปี (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล) ซึ่งช่วงอายุที่เหลือนั้นกว่า 20 ปี เป็นช่วงเวลาเสื่อมถอย ผู้สูงอายุรุ่นนี้จำนวนกว่า 10 ล้านคน ยังจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริม/ป้องกัน/ดูแลด้านสุขภาพ เพื่อชะลอความเจ็บป่วย/ความพิการ หรืออย่างน้อยเพื่อคงสภาพ ซึ่งบริการเหล่านี้ ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเห็นความจำเป็น และเข้าถึงบริการเพิ่มขึ้น เพื่อลดความจำเป็นของการรักษาและฟื้นฟู ซึ่งในผู้สูงอายุมักเป็นบริการ ที่ซับซ้อน ค่าใช้จ่ายสูง ใช้เวลามาก และต้องใช้บุคลากรเฉพาะ การดำเนินงานจะขยายสู่กลุ่มอายุ 40 ปี ขึ้นไป เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ

2. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข กำหนดเป้าหมายให้คนไทย ควรมีอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดี (Health-Adjusted Life expectancy : HALE) ไม่น้อยกว่า 75 ปี คือ มีสุขภาพแข็งแรงช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เพียงแต่มีอายุยืนเท่านั้น ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับ Life span คือ การมีฟันเคี้ยวอาหารได้ และ จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2560-2564 กรมอนามัย ให้ความสำคัญต่อการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ ผู้สูงอายุสุขภาพดี ดูแลตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีตัวชี้วัด (1) อายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดี (HALE) เพิ่มขึ้น และ (2) ผู้สูงอายุ มีฟันแท้ อย่างน้อย 20 ซี่ หรือ 4 คู่สบ

3. รัฐบาลมีนโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินงาน ที่เป็นรูปธรรมด้านสุขภาพผู้สูงอายุ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ 3S : Social Participation, Social Security, Strong (Health) เพื่อมุ่งสู่ Active Aging โดยมีแผนบูรณาการความร่วมมือของ 4 กระทรวงหลัก (พม. มหาดไทย ศึกษธิการ สาธารณสุข) โดยมีมาตรการสำคัญ คือ Social Participation ส่งเสริม/พัฒนาชุมชนให้มีส่วนร่วมดูแลตนเอง เตรียมความพร้อมระบบสนับสนุน ผู้สูงอายุ สังคมสูงอายุ Social Security เน้นการพัฒนาระบบบริหารจัดการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม สร้างเมืองให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุทุกด้าน Strong (Health) เน้นการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ คุณภาพ/การเข้าถึง โดยเฉพาะในระดับชุมชน

- นโยบายการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care)* มีการบูรณาการเกณฑ์ ข้อ 5 มีบริการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในระดับตำบล มีการบูรณาการเนื้อหาในการอบรม Care giver ร่วมด้วย

4. มีแผนงานทันตสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุประเทศไทย พ.ศ.2558-2565 ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ และมีการจัดทำงบประมาณภายใต้งบบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมสูงอายุ โดยมีเป้าประสงค์ 1. ผู้สูงอายุทั้งกลุ่มติดสังคม ตัดบ้านติดเตียงได้รับการดูแลสุขภาพช่องปากต่อเนื่องมีคุณภาพ

2. ชุมชน ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการดูแลส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ

เป้าหมาย 1. เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพช่องปากดี มีฟันใช้งานอย่างเหมาะสม (อย่างน้อย 20 ซี่ หรือ 4 คู่สบ)

2. มีนวัตกรรมเพื่อการแก้ปัญหาสุขภาพช่องปากที่ส่งผลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ดำเนินการภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่

ยุทธ 1 การพัฒนารูปแบบระบบคุณภาพบริการด้านทันตสุขภาพ โดยกระทรวงสาธารณสุข เป็นส่วนราชการหลัก ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 3S นโยบาย LTC PCC

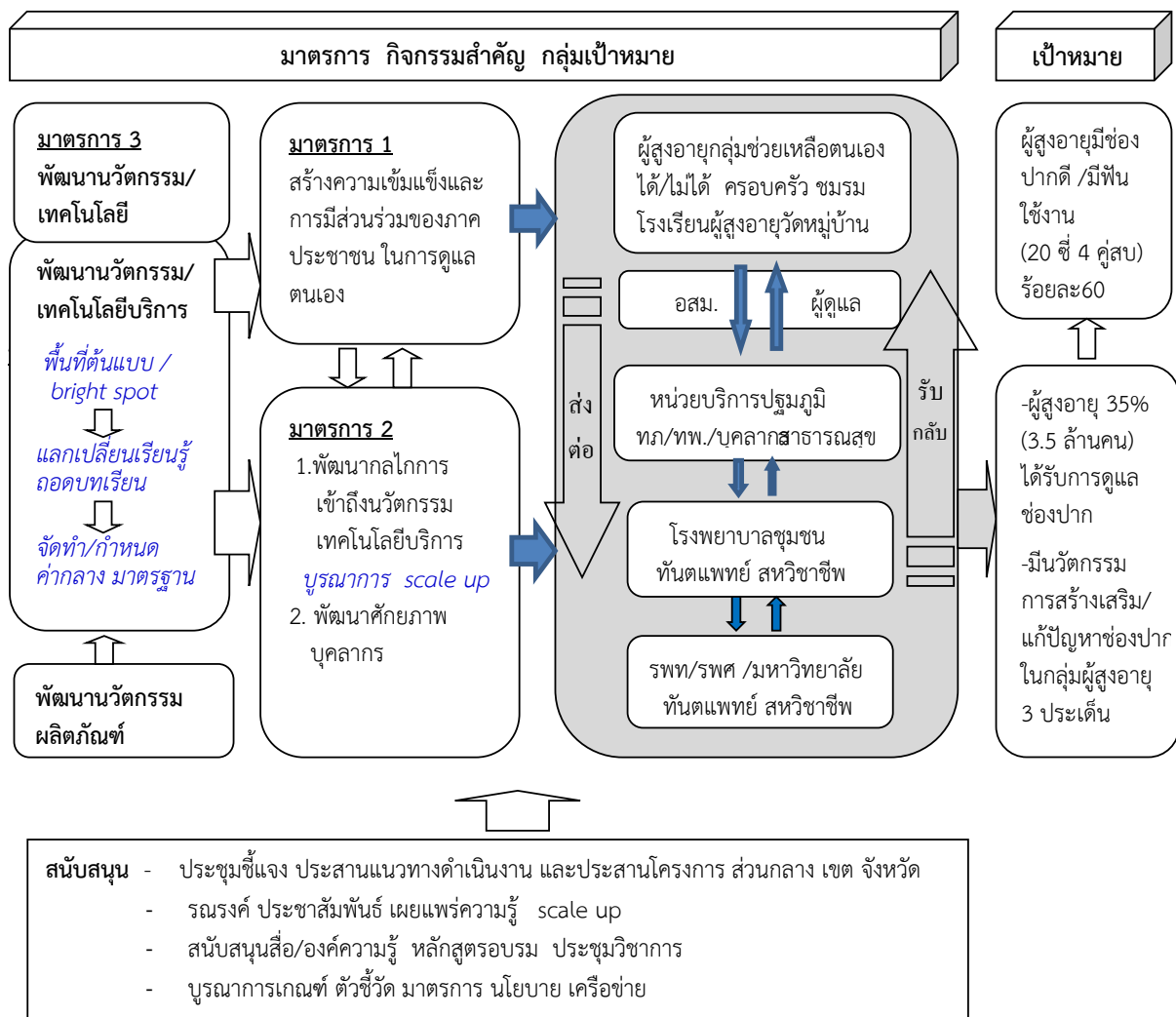
ยุทธ 2 การศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ โดยมูลนิธิทันตนวัตกรรม ศูนย์ทันตฯ ระหว่างประเทศ ผลิตนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการนำไปพัฒนาคุณภาพบริการในระบบ

ยุทธ์ 3 การพัฒนาบุคลากรและหลักสูตรด้านทันตกรรมผู้สูงอายุ โดย 8 มหาวิทยาลัย สบข. กรมการแพทย์
 ยุทธ์ 4 การบริหารจัดการ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูล การติดตาม ประเมินผล

เป้าหมาย ปี 2561

1. ผู้สูงอายุทั่วประเทศ ร้อยละ 35 (3.5 ล้านคน) ได้รับการดูแลสุขภาพช่องปาก โดย
 - ได้รับบริการใส่ฟันเทียม 40,000 ราย
 - ได้รับบริการสร้างเสริมป้องกัน จากหน่วยบริการปฐมภูมิ 5,000 แห่ง
 - ได้รับความรู้ในการดูแลอนามัยช่องปากตนเอง ผ่านการมีส่วนร่วมของชมรม ชุมชน และท้องถิ่น 3,000 ชมรม
2. มีรูปแบบ/แนวทาง/นวัตกรรมเพื่อการสร้างเสริม และ แก้ปัญหาสุขภาพช่องปาก ในกลุ่มผู้สูงอายุ 3 ประเด็น ได้แก่ การสูญเสียฟัน แผล/มะเร็งช่องปาก และสภาวะช่องปากที่สัมพันธ์กับโรคทางระบบของผู้สูงอายุ
3. ร้อยละ 60 ของผู้สูงอายุมีสุขภาพช่องปากดี มีฟันใช้งานได้อย่างเหมาะสม (20 ซี่ หรือ 4 คู่สบฟันหลัง)

แนวทางการดำเนินงาน

กิจกรรมสำคัญ ปี 2561 ดำเนินการ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสร้างความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการดูแลตนเอง

ดำเนินการทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มเป้าหมายหลักผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป และกลุ่มเป้าหมายรองอายุ 40 ปีขึ้นไป) สามารถดูแลอนามัยช่องปากตนเองเบื้องต้น ทั้งกลุ่มช่วยเหลือตนเองได้/ไม่ได้ ผ่านครอบครัว ชมรม วัด โรงเรียนผู้สูงอายุ หมู่บ้าน ชุมชน อสม. ผู้ดูแล

กิจกรรม

1. พัฒนา/จัดกระบวนการ/สนับสนุน ให้ชมรม, โรงเรียนผู้สูงอายุ ชุมชน มีการจัดกิจกรรม/จัดสิ่งแวดลอมที่กระตุ้น/เอื้อต่อการเรียนรู้และปรับพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากด้วยตนเองเพื่อลดการสูญเสียฟัน สร้างและพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และประเมินผล
2. พัฒนาศักยภาพแกนนำชมรมผู้สูงอายุ แกนนำภาคประชาชน อสม. ผู้ดูแล (care giver) ให้สามารถดูแล/ ให้คำแนะนำ/เชื่อมต่อการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ กับบุคลากร/หน่วยบริการปฐมภูมิ
3. บูรณาการ เกณฑ์ /กิจกรรม กับการส่งเสริมสุขภาพด้านอื่น ได้แก่
 - 3.1 มีระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยมีการดำเนินงานครบองค์ประกอบ 7 ข้อ ดังนี้
 1. มีระบบการประเมินคัดกรองปัญหาสุขภาพ และมีข้อมูลผู้สูงอายุ ที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมสุขภาพและการดูแลช่วยเหลือระยะยาว
 2. มีชมรมผู้สูงอายุผ่านเกณฑ์ชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ
 3. มีผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ (Care manager) ผู้ดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ (Caregiver)/ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ
 4. มีบริการการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้านที่มีคุณภาพ (Home Health Care) จากสถานบริการสู่ชุมชน โดยบุคลากรสาธารณสุขและทีมสหสาขาวิชาชีพ /ทีมหมอครอบครัว
 5. มีบริการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในระดับตำบล
 6. มีระบบการดูแลผู้สูงอายุ กลุ่มติดบ้าน กลุ่มติดเตียง โดยท้องถิ่น ชุมชน มีส่วนร่วมและมีแผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล (Care plan)
 7. มีคณะกรรมการ (ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ) บริหารจัดการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน หรือ คณะกรรมการกองทุนตำบล

หมายเหตุ : ผ่านเกณฑ์ หมายถึง ผ่านองค์ประกอบทุกข้อ

 - ชมรมผู้สูงอายุที่ผ่านเกณฑ์ชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ หมายถึง ชมรมผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ตำบล Long Term Care และผ่านเกณฑ์ชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ
 - มีบริการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในระดับตำบล หมายถึง มีการจัดบริการป้องกันโรคในช่องปากตามชุดสิทธิประโยชน์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
- 3.2 การดำเนินงานการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ในวัดส่งเสริมสุขภาพ ผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐานองค์ประกอบวัดส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ 1.สะอาด ร่มรื่น 2.สงบ ร่มเย็น 3.สุขภาพ ร่วมสร้าง 4.ศิลปะร่วมจิต(วิญญาน) 5.ชาวประชาร่วมพัฒนา

(องค์ประกอบที่ 3 ข้อ 3.3 มีการดูแลสุขภาพช่องปาก มาตรฐานระดับพื้นฐาน ได้แก่ การมีความรู้เรื่องทันตสุขภาพผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ การประชุม/อบรม/สัมมนา หรือเรียนรู้ด้วยตนเองและ การดูแลอนามัยช่องปากตนเองเช้าและก่อนนอนทุกวัน)

- 3.3 การบูรณาการร่วมกับ Cluster ผู้สูงอายุ ในการจัดกิจกรรม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ พัฒนาทักษะกาย ใจในผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงผ่านโปรแกรม 12 สัปดาห์สู่สุขภาพดี และ โปรแกรม “ไม่ล้ม ไม่ลืม ไม่ซึมเศร้า กินข้าวอร่อย”

งบดำเนินการสำหรับจังหวัด : โดยงบบุคลากรอนามัย ภายใต้แผนงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุประเทศไทย จากจังหวัด หรือ งบจากแหล่งอื่นๆ กรณีชมรมผู้สูงอายุเข้มแข็งและจัดหางบดำเนินการเอง

รายละเอียด : กิจกรรมชมรมผู้สูงอายุด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก Download จากเว็บไซต์

พื้นที่ยมพระราชทาน http://dental.anamai.moph.go.th/elderly/club_all.php

ข้อมูลเพิ่มเติม : ทพญ.จรัสศรี ศรีนฤพัฒน์ โทร 02-5904113 jarassri.s@anamai.mail.go.th

ทพ.พงศธร จินตกานนท์ โทร 02-5904113 pongsathorn.j@anamai.mail.go.th

ทพ.ปิยบุตร จารุเทติ โทร 02-5904113 piyaboot.j@anamai.mail.go.th

ส่วนที่ 2 การพัฒนาระบบ กลไก พัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกัน รักษา ฟันฟู รวมทั้งการส่งต่อ

ดำเนินการทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบ กลไก พัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการส่งเสริม ป้องกัน รักษา ฟันฟู รวมทั้งการส่งต่อ

กิจกรรม

1. การพัฒนากลไกบริการ เพื่อการเข้าถึงการใส่ฟันเทียมทดแทน โดยทันตแพทย์
 - 1.1 ฟันเทียมพระราชทาน (ฟันเทียมทั้งปากหรือ 16 ซี่ขึ้นไป) ทั่วประเทศ 40,000 ราย (ทุกสิทธิ์) ตามระบบบริการปกติใน 77 จังหวัด และ กทม. คลินิกเอกชนร่วมจัดบริการ และธรรงค์ จัดบริการในพื้นที่เป็นกรณีพิเศษ และประเมินความพึงพอใจร้อยละ 10 ของผู้รับบริการรายจังหวัด กลุ่มเป้าหมาย : ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นลำดับแรก หากจังหวัดใดจัดบริการให้กับกลุ่มนี้ได้เต็มพื้นที่แล้ว สามารถให้บริการผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป
 - 1.2 ฟันเทียมบางส่วนน้อยกว่า 16 ซี่ 10,000 ราย กลุ่มเป้าหมาย : ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดย เป้าหมายเบื้องต้นรายจังหวัดในปี 2561 สามารถดูรายละเอียด จาก เว็บไซต์ฟันเทียมพระราชทาน <http://dental.anamai.moph.go.th/elderly/newsonpage.php?no=30>
2. การพัฒนากลไก/นวัตกรรม เพื่อการเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพตามชุดสิทธิประโยชน์ การจัดบริการส่งเสริม ป้องกันในผู้สูงอายุทุกสิทธิ์ ที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคในช่องปากเป็นรายบุคคล และดูแลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อการคงสภาพที่ดี เน้นการเข้าถึงบริการใกล้บ้าน โดยเฉพาะโดย **หน่วยบริการระดับปฐมภูมิ** โดย บริการทันตกรรมป้องกันตามชุดสิทธิประโยชน์ ประกอบด้วย
 1. การตรวจสุขภาพช่องปาก
 2. การให้คำแนะนำ และ/หรือ การปรับพฤติกรรมเพื่อควบคุมคราบจุลินทรีย์
 3. การใช้ฟลูออไรด์วาร์นิชป้องกันรากฟันผุ
 4. การขูดหินน้ำลายป้องกันเหงือก/ปริทันต์อักเสบชนิดเฉียบพลัน (Acute Periodontitis)

(รายละเอียดในคู่มือดำเนินงานโครงการส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากผู้สูงอายุตามชุดสิทธิประโยชน์ทางทันตกรรม) Download จากเว็บไซต์ฟันเทียมพระราชทาน

<http://dental.anamai.moph.go.th/elderly/2551/AreaBase/DH2551.pdf>

หมายเหตุ : บูรณาการ ในเกณฑ์ระบบการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชน

3 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและเครือข่าย

3.1 การอบรม 3 วัน สำหรับทันตแพทย์ ทันตภิบาล และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

3.2 การอบรมระยะสั้น หลักสูตร 4 เดือน สำหรับทันตแพทย์ ระบบ e-learning

- ด้านทันตกรรมผู้สูงอายุ ปรีทันตวิทยา ทันตกรรมประดิษฐ์ การบูรณะขากรรไกรและใบหน้า และเวชศาสตร์ช่องปาก

3.3 การศึกษาต่อเนื่องระดับปริญญาโท 2 ปี ระบบ e-learning

- สำหรับทันตแพทย์ หลักสูตรทันตกรรมผู้สูงอายุ เวชศาสตร์ช่องปาก ปรีทันตวิทยา

- สำหรับ เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข หลักสูตรทันตกรรมผู้สูงอายุ

ข้อมูลเพิ่มเติม : ทพ.พงศธร จินตกานนท์ 02-5904113 pongsathorn.j@anamai.mail.go.th

ทพ.ปิยบุตร จารุเทติ 02-5904113 piyaboot.j@anamai.mail.go.th

หมายเหตุ : กำหนดการประชุมทั้งหมด ติดตามรายละเอียดได้จากเว็บไซต์ฟันเทียมพระราชทาน เป็นระยะ

<http://dental.anamai.moph.go.th/elderly/advertise.php>

ส่วนที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมบริการเชิงระบบ แบบครบวงจร

เป็นการนำนวัตกรรมทั้งนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมบริการ ทั้งโดยการพัฒนาเอง หรือการนำมาจากแหล่งอื่น มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาสุขภาพช่องปากในประเด็นใหม่ แบบครบวงจร ในพื้นที่ที่สมัครใจ 35 จังหวัด 13 เขตสุขภาพ ได้แก่ 1) แผล/มะเร็งช่องปาก 2) สภาวะช่องปากอื่น ที่สัมพันธ์กับโรคเรื้อรังทางระบบของผู้สูงอายุ เช่น เบาหวาน หัวใจ/หลอดเลือด ความดันโลหิตสูง

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุในจังหวัดต้นแบบ เพื่อเป็นต้นแบบ นวัตกรรมเชิงระบบ ในการบริการทันตสุขภาพแบบผสมผสาน บูรณาการ ครบวงจร เพื่อขยายผลต่อไป

กิจกรรม

1 การพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ ประเด็น แผล และมะเร็งช่องปาก ในพื้นที่ต้นแบบ

1.1 พัฒนาการใช้นวัตกรรมการประเมิน และคัดกรองรอยโรค เพื่อการสร้างเสริม ป้องกัน สำหรับบอสม. และทันตบุคลากร โดยการใช้ application

(ข้อมูลเพิ่มเติม : ทพ.แมนสรวง วงศ์อภัย mansuangdent@gmail.com)

ศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ กรมอนามัย)

1.2 พัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ เพื่อรองรับการใช้นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ สำหรับผู้ป่วยมะเร็งช่องปาก และล่าค่อ ในพื้นที่ต้นแบบเพื่อการดูแลต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนจากมูลนิธิทันตนวัตกรรมฯ

(ข้อมูลเพิ่มเติม : ทพ.พงศธร จินตกานนท์ pongsathorn.j@anamai.mail.go.th)

1.3 พัฒนานวัตกรรมเพื่อการจัดการความรู้ การพัฒนาศักยภาพ บุคลากร และเครือข่าย ในการให้บริการดูแล แก้ปัญหาสุขภาพช่องปาก ในชุมชน และหน่วยบริการแต่ละระดับ

โดยการ สนับสนุนจากทีมคณาจารย์ 8 มหาวิทยาลัย และพื้นที่ bright spot

- 1.4 การเตรียมการ เพื่อขยายการดำเนินการ(Scale up) ระดับประเทศ ในโครงการ OHO project (Oral Health Care System for Oral Cancer Project)
 2. การพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ ประเด็น สุขภาพช่องปากที่สัมพันธ์กับโรคเรื้อรังทางระบบของผู้สูงอายุ
 - 2.1 การพัฒนาในพื้นที่ต้นแบบ
 - 2.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน นวัตกรรมบริการ/นวัตกรรมเชิงระบบ
 - 2.3 การจัดทำแนวทาง การกำหนดบทบาท ค่ากลางการดูแลช่องปากผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง
- ข้อมูลเพิ่มเติม : ทพญ.นพวรรณ โพชนุกูล โทร 02-5904117 noppawan.p@anamai.mail.go.th

การสนับสนุน

1. การรณรงค์สร้างกระแส เผยแพร่ประชาสัมพันธ์
 - รณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสาธารณะ
 - การประกวด “10 ยอดฟันดี วัย 80 และ 90 ปี” ระดับประเทศ ปีงบประมาณ 2561 ในเดือน ตุลาคม 2560 เป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการรณรงค์ “คนไทยฟันดี สดุดีสมาเด็ดย่า” ซึ่งระดับเขต ศูนย์อนามัยเขตร่วมกับจังหวัดค้นหา “10 ยอดฟันดี วัย 80 และ 90 ปี” อายุ 80-89 ปี 1-2 ท่าน และอายุ 90 ปีขึ้นไป 1 ท่าน ส่งเข้าร่วมประกวดระดับประเทศ
2. การสนับสนุน เอกสาร คู่มือ สื่อ สิ่งพิมพ์ ในการดำเนินงาน
 - หนังสือการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ
 - เล่มที่ 5 : เพื่อรอยยิ้มผู้สูงวัย ร่วมใส่ใจสุขภาพช่องปาก
 - เล่มที่ 7 : เพื่อรอยยิ้มผู้สูงวัย ร่วมใส่ใจสุขภาพช่องปาก(ภาษายาวี)
 - เล่มที่ 8 : การดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง
3. การนิเทศ ติดตาม เยี่ยมเสริมพลังในพื้นที่ โดยศูนย์อนามัยเขต และสำนักทันตสาธารณสุข
4. การรายงาน

เพื่อความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการติดตาม กำกับ การสรุปความก้าวหน้าในการดำเนินงาน และเพื่อการสนับสนุนการดำเนินงาน จึงขอความอนุเคราะห์ในการรายงาน ดังนี้

 - รายงานผลการใส่ฟันเทียม 2561
 - คีย์ online ทางเว็บไซต์ฟันเทียมพระราชทาน <http://dental.anamai.moph.go.th/elderly>
 - รายงานแบบ off line ส่งไฟล์ excel ทาง อีเมล saney.k@anamai.mail.go.th เดือนละ 1 ครั้ง
 - รายงานการจัดบริการทันตกรรมป้องกันตามชุดสิทธิประโยชน์ 2561 ทุก 3 เดือน ทางเว็บไซต์ ฟันเทียมพระราชทาน <http://dental.anamai.moph.go.th/elderly>
 - รายงานผลการจัดกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ 2561 ชื่อชมรม พร้อมกิจกรรม/รูป ทุก 3 เดือน ทางเว็บไซต์ฟันเทียมพระราชทาน <http://dental.anamai.moph.go.th/elderly>

สอบถามรายละเอียดวิธีการส่งข้อมูลการรายงานได้ที่ คุณเสนธ์ ครูทษา โทร 02-5904117 หรือ saney.k anamai.mail.go.th

รายงานกิจกรรมตรวจสอบ ได้จากเว็บไซต์ฟันเทียมพระราชทาน <http://dental.anamai.moph.go.th/elderly/index.php>

ข้อมูล ** การเปลี่ยนแปลงและความคืบหน้าต่าง ๆ ดูได้จากเว็บไซต์ “โครงการฟันเทียมพระราชทาน”
 ข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ : ทพญ.วารางคณา เวชวิธีย์ 095-6515569 warangkana.v@anamai.mail.go.th

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ประจำปี 2561
กลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข

กลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข (พท.)

กลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข

สมาชิก

น.ส.เพ็ญแข ลากยั้ง	ทพ.เชี่ยวชาญ
น.ส.วรมน อัครสุด	ทพ.ชำนาญการ
น.ส.สรารัตน์ เรืองฤทธิ์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
น.ส.ถิรวรรณ รานวล	นักวิชาการสาธารณสุข
นายปัทวี สีหะวงษ์	นักวิชาการสาธารณสุข
น.ส.สุปราณี กราบกรานธรรม	นักวิชาการสาธารณสุข

เว็บกลุ่ม <http://dental2.anamai.moph.go.th/ewtadmin/ewt/dental/main.php?filename=pt>

งานในปีงบประมาณ 2561

1. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพช่องปาก

1.1 โครงการอบรมระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุข สำหรับทันตแพทย์

วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้เข้าอบรม 1. มีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกับนักวิชาการส่วนกลาง 2. เข้าใจแนวคิดหลักการสำคัญของศาสตร์สาขาต่างๆ 3. นำความรู้และทักษะจากการฝึกปฏิบัติไปปฏิบัติการตอบสนองต่อปัญหาในพื้นที่ภายใต้ทรัพยากรที่มีได้ 4. มีความมั่นใจในการนำเสนอ สื่อสาร และปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรสายงานอื่นๆ
กลุ่มเป้าหมาย	ทันตแพทย์ที่มีประสบการณ์ทำงาน ≥ 3 ปี จำนวน 20 คน
หลักสูตร ระยะเวลาอบรม ค่าลงทะเบียน	ภาคทฤษฎี 5 กลุ่มวิชา (กรมอนามัย) ภาคปฏิบัติ (ในพื้นที่ปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม) 1. โครงการและการวิจัยประเมินผล 20-24 พ.ย. 60 ค่าลงทะเบียน 4,000 บาท 2. จริยธรรมการวิจัยด้านสุขภาพช่องปากและเขียนบทความวิชาการ 18-21 ธ.ค. 60 ค่าลงทะเบียน 3,000 บาท 3. ทันตสาธารณสุขและการส่งเสริมสุขภาพ 22-26 ม.ค. 61 ค่าลงทะเบียน 4,000 บาท 4. การบริหารงานทันตสาธารณสุข 19-22 ก.พ. 61 ค่าลงทะเบียน 4,000 บาท 5. ความคิดรวบยอดเชิงระบบ 19-21 มี.ค. 61 ค่าลงทะเบียน 2,000 บาท • ผู้ต้องการประกาศนียบัตร “การอบรมระยะสั้น (4 เดือน)” เทียบเท่าปริญญาโทต้องลงทะเบียนทั้ง 5 กลุ่มวิชา ค่าลงทะเบียน 13,500 บาท
เวลารับสมัคร	ภายใน 20 ตุลาคม 2560
เงื่อนไข	1) โอนค่าลงทะเบียนภายในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560 2) ได้รับประกาศนียบัตรการอบรมทั้งหลักสูตรเมื่อผ่านการประเมินทั้ง 5 กลุ่มวิชา 3) ผู้เข้าอบรมที่ไม่ผ่านการประเมินทั้ง 5 กลุ่มวิชาจะได้ประกาศนียบัตรเฉพาะกลุ่มวิชาที่ผ่านการประเมิน
ผู้รับผิดชอบ	น.ส.วรมน อัครสุด โทรศัพท์ 02-5904213 email: voramon.a@anamai.mail.go.th
ผู้ประสานงาน	น.ส.ถิรวรรณ รานวล โทรศัพท์ 02-5904213, 087-9692995 email: namkajeab2012@gmail.com
ดาวน์โหลดเอกสาร	http://dental2.anamai.moph.go.th/ewtadmin/ewt/dental/ewt_news.php?nid=1488&filename=pt

1.2 โครงการอบรมระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุข สำหรับทันตภิบาล

วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เข้าอบรมให้มีสมรรถนะหลักดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้แนวคิดหลักการเวชศาสตร์ครอบครัวในการดูแลสุขภาพช่องปากประชาชน เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการที่ได้มาตรฐาน ผสมผสาน และต่อเนื่อง 2. มีส่วนร่วมในทีมหมอครอบครัวเพื่อการบริการแบบองค์รวม ต่อเนื่อง ผสมผสาน ให้คำปรึกษาและส่งต่อ เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการซึ่งจะสร้างคุณค่าในการรับรู้ของประชาชน 3. ประเมินชุมชน (community assessment) วิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพช่องปาก และวางแผน/จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน โดยสร้างการมีส่วนร่วมกับ key person ภาควิชาเครือข่ายชุมชน และประชาชน 4. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงให้ดำเนินงานได้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า 5. วิจัยจากงานประจำและนำเสนอผลงานเพื่อแบ่งปันประสบการณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรอื่น
กลุ่มเป้าหมาย	ปฏิบัติงานใน PCC ที่ขึ้นทะเบียนแล้ว จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 2 ปี
ระยะเวลาอบรม	ประมาณเดือน พฤษภาคม 2561 กำลังร่างหลักสูตรและจะดำเนินการให้ ก.พ.รับรองเทียบเท่าปริญญาโท
ค่าลงทะเบียน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ใช้งบประมาณสำนักทันตสาธารณสุขสำหรับทันตภิบาลใน 35 จังหวัดนำร่องโครงการบูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ▪ นอก 35 จังหวัด ค่าลงทะเบียนคนละ 20,000 บาท
เวลารับสมัคร	ประกาศภายหลัง
ผู้รับผิดชอบ	น.ส.พิชญแข ลาภยิ่ง โทรศัพท์ 02-5904213, 086-8944696 email: phenkhael@gmail.com
ผู้ประสานงาน	นายปรีทวิ สีหะวงษ์ โทรศัพท์ 02-5904213, 091-8195369 email: plamohwie@gmail.com น.ส.สุปราณี กราบกรานธรรม โทรศัพท์ 02-5904213, 088-0956605 email: supraneekr@anamai.mail.go.th

1.3 LEARN

วัตถุประสงค์	พัฒนาศักยภาพบุคลากรสำนักทันตสาธารณสุขในเรื่องที่สนับสนุนการทำงาน
กลุ่มเป้าหมาย	บุคลากรสำนักทันตสาธารณสุขจำนวน 90 คน
ระยะเวลาดำเนินการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. พ.ย. 2560 เทคนิคการอ่านและวิเคราะห์บทความวิชาการ 2. ม.ค. 2561 การสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน 3. มี.ค. 2561 การจับใจความในการประชุมและสรุปการประชุม 4. พ.ค. 2561 การใช้ social online เทคนิคการเขียนข้อความสั้นเพื่อสื่อสารทางไลน์ และ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์
งบประมาณ	งบประมาณสำนักทันตสาธารณสุข
ผู้รับผิดชอบ	น.ส.วรมณ อัครสุต โทรศัพท์ 02-5904213 email: voramon.a@anamai.mail.go.th
ผู้ประสานงาน	น.ส.สรารัตน์ เรืองฤทธิ์ โทรศัพท์ 02 5904213, 0909634522 email: sararat.n155@gmail.com

2. งานสุขภาพช่องปากคนพิการ

2.1 โครงการพัฒนานวัตกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากคนพิการติดบ้านติดเตียงและเด็กปากแหว่งเพดานโหว่

วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างเครือข่ายนวัตกรรมด้านการดูแลสุขภาพช่องปากคนพิการติดบ้านติดเตียงและเด็กปากแหว่งเพดานโหว่ 2. พัฒนาศักยภาพเครือข่ายในการผลิตนวัตกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากคนพิการฯ 3. องค์กรความรู้และวิธีการทดสอบคุณภาพ/ประเมินผลการใช้งานนวัตกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก 4. จัดทำบัญชีนวัตกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากคนพิการติดบ้านติดเตียงและเด็กปากแหว่งเพดานโหว่ 5. ดำเนินการขึ้นทะเบียนนวัตกรรมไทย
เป้าหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. บุคลากรสาธารณสุข นักเรียนนักศึกษา และประชาชน จำนวนตั้งแต่ 15 คน 2. บัญชีนวัตกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากหมวดคนพิการติดบ้านติดเตียงและเด็กปากแหว่งเพดานโหว่
ขั้นตอน ดำเนินการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างและแบบเก็บข้อมูลนวัตกรรม พ.ย.60 2. สื่อสารประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคลากรในสำนักทันตสาธารณสุข ศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล สถานศึกษา (โรงเรียนมัธยม วิทยาลัยอาชีวศึกษา/ช่างกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์) และเครือข่าย ผู้ดูแล/ผู้ปกครอง พ.ย.60-ม.ค.61 3. ประสานจังหวัดเป้าหมาย ม.ค.-มี.ค.61 4. ผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการเติมข้อมูลในแบบกรอกข้อมูลนวัตกรรมฯ (disableinnoForm.doc) และส่งสำนักภายใน 31 มีนาคม 2561 5. รวบรวมข้อมูล จัดกลุ่ม ทบทวน และตรวจสอบ ทดสอบคุณภาพ/ประเมินผล ความเป็น นวัตกรรม ตามนิยามของ สวทช. ม.ค.-มี.ย.61 6. พัฒนาการองค์ความรู้ในการทดสอบคุณภาพ/ประเมินผลการใช้งานนวัตกรรม เม.ย.-มิ.ย.61 7. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การปรับปรุงและการทดสอบคุณภาพ/ประเมินผลการใช้งาน นวัตกรรม พ.ค.-มิ.ย.61 8. ติดตามการพัฒนาและการประเมินผล ก.ค.-ส.ค.61 9. จัดทำบัญชีนวัตกรรมสุขภาพช่องปากหมวดการดูแลสุขภาพช่องปากคนพิการ ส.ค.-ก.ย.61
ระยะเวลา ดำเนินการ	พฤศจิกายน 2560 - กันยายน 2561
งบประมาณ	งบประมาณสำนักทันตสาธารณสุข
ผู้รับผิดชอบและ ประสานงาน	น.ส.พิชญ์แข ลากยั้ง โทรศัพท์ 02-5904213, 0868944696 email: phenkhael@gmail.com
การสมัครเข้า ร่วมโครงการ	เติมข้อความในแบบกรอกข้อมูลนวัตกรรมแล้วส่งที่ น.ส.สุปราณี กราบกรานธรรม Email: disableinno@gmail.com โทรศัพท์ 02-5904213, 088-0956605 ภายใน 10 ก.พ. 2561 และจะมีหนังสือแจ้งเป็นทางการภายใน มี.ค. 2561
ดาวน์โหลด เอกสาร	<ol style="list-style-type: none"> 1.โครงการพัฒนานวัตกรรมฯ (DisableinnoProj.pdf) 2.Infographic (Disableinno61.jpeg) 3.แบบกรอกข้อมูลนวัตกรรม (DisableinnoForm.doc) http://dental2.anamai.moph.go.th/ewtadmin/ewt/dental/ewt_news.php?nid=1660&filename=pt

3. วิทยาลัยทันตสาธารณสุข (เป็นวารสารกลุ่มที่ 2: T2 รับรองโดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวิทยาสารไทย)

วัตถุประสงค์	1. เพื่อยกระดับความสามารถในการผลิตและใช้องค์ความรู้ด้านสุขภาพช่องปากของประเทศ 2. เพื่อเป็นสื่อกลางเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านสุขภาพช่องปากกับบุคลากร หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในด้านปฏิบัติการ วิชาการ และนโยบาย 3. เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้แก่นักวิชาการทั่วไป	
กลุ่มเป้าหมาย	ทันตบุคลากรและนักวิชาการด้านสุขภาพช่องปาก	
การส่งบทความ	ส่งได้ตลอดทั้งปี email: thdphjo@gmail.com	
การเผยแพร่	ปีละ 2 ฉบับ กรกฎาคม-ธันวาคม 2560 และ มกราคม-มิถุนายน 2561	
งบประมาณ	งบประมาณสำนักทันตสาธารณสุข	
ผู้รับผิดชอบ	น.ส.เพ็ญแข ลาภยั้ง โทรศัพท์ 02-5904213, 0868944696 email: phenkhael@gmail.com	
ผู้ประสานงาน	น.ส.สรารัตน์ เรืองฤทธิ์ โทรศัพท์ 02-5904213, 090-9634522 email: sararat.n155@gmail.com	
ดาวน์โหลดเอกสาร	http://dental2.anamai.moph.go.th/main.php?filename=journal_of_dental	

4. งาน Startup “Dent Share Char(ity)” เพิ่มชีวิตให้บัญชีสื่อทันตา ด้วยการจับคู่

วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างช่องทางในการพบกันระหว่างผู้ที่ต้องการสื่อกับคลังสื่อด้านสุขภาพช่องปากที่เชื่อถือได้ 2. เพื่อสร้างช่องทางในการพบกันระหว่างผู้ที่ต้องการสื่อแบบกระจายกับผู้บริจาค/สนับสนุนในการพิมพ์ 3. สนับสนุนให้ผู้ผลิตสื่อด้านสุขภาพช่องปากมีช่องทางการเผยแพร่	
เป้าหมาย	1. บุคลากรสาธารณสุขและประชาชนผู้สนใจ/ต้องการสื่อด้านสุขภาพช่องปาก 2. บุคลากรสาธารณสุขและประชาชนผู้ผลิตสื่อด้านสุขภาพช่องปาก	
ขั้นตอนดำเนินการ	1. สร้างแบบสอบถามถึงรูปแบบของช่องทางในการเผยแพร่สื่อที่ต้องการและส่งแบบสอบถามไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2. พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบนำร่องของช่องทางในการเผยแพร่ (pilot model) 3. รวบรวมข้อมูล ประเมินผลแบบสอบถาม และรูปแบบนำร่องของช่องทางในการเผยแพร่ 4. ประชาสัมพันธ์ รวบรวม และจัดกลุ่มสื่อด้านสุขภาพช่องปาก 5. สร้าง website สำหรับเผยแพร่สื่อด้านสุขภาพช่องปากและเป็นช่องทางพบกันระหว่างผู้ต้องการสื่อกับผู้สนับสนุน 6. เปิดใช้ website จับคู่ผู้ต้องการสื่อและผู้สนับสนุน และประสานการจัดทำ/จัดส่งสื่อให้ผู้ต้องการ 7. การประเมินผลการดำเนินงานปี 61 และวางแผนการพัฒนาในปีต่อไป	พ.ย.-ธ.ค.60 พ.ย.-ธ.ค.60 ม.ค.61 พ.ย.60-ก.ย.61 ก.พ.-มี.ค.61 เม.ย.-ก.ย.61 ส.ค.-ก.ย.61
ระยะเวลาดำเนินการ	พฤศจิกายน 2560 - กันยายน 2561	
ผู้รับผิดชอบ	น.ส.วรมน อัครสุด โทรศัพท์ 02-5904213 email: voramon.a@anamai.mail.go.th	
ผู้ประสานงาน	น.ส.สรารัตน์ เรืองฤทธิ์ โทรศัพท์ 02-5904213, 090-9634522 email: sararat.n155@gmail.com	
ดาวน์โหลดเอกสาร		

ภาคผนวก

รายละเอียดตัวชี้วัด (KPI Template)
ระดับกระทรวงสาธารณสุข
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561

หมวด	Promotion & Prevention Excellence (ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นเลิศ)											
แผนที่	1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยทุกกลุ่มวัย (ด้านสุขภาพ)											
โครงการที่	2. โครงการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทยกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น											
ลักษณะ	Lagging Indicator											
ระดับการวัดผล	จังหวัด											
ชื่อตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	8. ร้อยละเด็กกลุ่มอายุ 0-12 ปีฟันดีไม่มีผุ (cavity free)											
คำนิยาม	กลุ่มอายุ 0-12 ปี หมายถึง กลุ่มเด็กเล็ก ปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาทั้งที่ปกติและมีความพิการ ฟันดีไม่มีผุ หมายถึง ผู้ที่มีฟันน้ำนมหรือฟันแท้ในช่องปากที่ปกติ หรือผุและได้รับการรักษาแล้ว โดยไม่มีความจำเป็นต้องอุด ถอน รักษาคลองรากฟัน หรือบูรณะอื่นใดอีก											
เกณฑ์เป้าหมาย :	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>ปีงบประมาณ 61</td> <td>ปีงบประมาณ 62</td> <td>ปีงบประมาณ 63</td> <td>ปีงบประมาณ 64</td> </tr> <tr> <td>ร้อยละ 54</td> <td>ร้อยละ 56</td> <td>ร้อยละ 58</td> <td>ร้อยละ 60</td> </tr> </table>				ปีงบประมาณ 61	ปีงบประมาณ 62	ปีงบประมาณ 63	ปีงบประมาณ 64	ร้อยละ 54	ร้อยละ 56	ร้อยละ 58	ร้อยละ 60
ปีงบประมาณ 61	ปีงบประมาณ 62	ปีงบประมาณ 63	ปีงบประมาณ 64									
ร้อยละ 54	ร้อยละ 56	ร้อยละ 58	ร้อยละ 60									
วัตถุประสงค์	เพื่อควบคุมโรคในช่องปากและลดการสูญเสียฟันแท้ในเด็กอายุ 12 ปี											
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	เด็กกลุ่มอายุ 12 ปี											
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	เจ้าหน้าที่หน่วยบริการบันทึกข้อมูลในแฟ้ม Service และ Dental ในฐานข้อมูล 43 แฟ้ม											
แหล่งข้อมูล	ฐานข้อมูล 43 แฟ้มรวบรวมโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข หรือ ระบบเฝ้าระวังทันตสุขภาพ ของสำนักทันตสาธารณสุข (ท.02)											
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนเด็กกลุ่มอายุ 12 ปีที่ปราศจากฟันผุ (Caries free)											
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนเด็กกลุ่มอายุ 12 ปีที่ได้รับการอุดฟันและไม่มีฟันผุหรือฟันถูกถอน											
รายการข้อมูล 3	C = จำนวนเด็กกลุ่มอายุ 12 ปีในพื้นที่รับผิดชอบที่ได้รับการตรวจฟัน											
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A+B)/C \times 100$											
ระยะเวลาประเมินผล	ไตรมาส 4											
เกณฑ์การประเมิน :	เป็นข้อมูลสถานะที่มีการสำรวจปีละครั้ง											
ปี 2561 :	A : Caries free จากปี 2560 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 1 สำหรับจังหวัดที่ไม่ถึงเป้าหมาย ส่วนจังหวัดที่มี Caries free ร้อยละ 51 ขึ้นไปต้อง ไม่ลดลง											
ปี 2561-2564 :	ร้อยละเด็ก 6-12 ปี ได้รับการทันตกรรม (รอบ 3, 6 และ 9 เดือน) ร้อยละเด็ก 12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (Cavity free) (รอบ 12 เดือน)											
ปี 2561 :	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>รอบ 3 เดือน (บริการทันตกรรม)</td> <td>รอบ 6 เดือน (บริการทันตกรรม)</td> <td>รอบ 9 เดือน (บริการทันตกรรม)</td> <td>รอบ 12 เดือน (Cavity free)</td> </tr> <tr> <td>15</td> <td>30</td> <td>45</td> <td>54</td> </tr> </table>				รอบ 3 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 6 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 9 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 12 เดือน (Cavity free)	15	30	45	54
รอบ 3 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 6 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 9 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 12 เดือน (Cavity free)									
15	30	45	54									

ปี 2562 :

รอบ 3 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 6 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 9 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 12 เดือน (Cavity free)
15	30	45	56

ปี 2563 :

รอบ 3 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 6 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 9 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 12 เดือน (Cavity free)
15	30	45	58

ปี 2564 :

รอบ 3 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 6 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 9 เดือน (บริการทันตกรรม)	รอบ 12 เดือน (Cavity free)
15	30	45	60

วิธีการประเมินผล :

สำรวจสุขภาพช่องปากระดับจังหวัด (เด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุ)

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนปี 2561 ดังนี้

5 เดือนแรก (ตุลาคม 2560 – กุมภาพันธ์ 2561) : ติดตามกิจกรรมสำคัญ ร้อยละ เด็ก 6 - 12 ปี ได้รับบริการทันตกรรม

ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5
10	15	20	25	30

5 เดือนหลัง (มีนาคม 2561 – กรกฎาคม 2561) ผลงาน

ร้อยละเด็กกลุ่มอายุ 12 ปีฟันดีไม่มีผุ (cavity free)

ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5
52	53	54	55	56

เอกสารสนับสนุน :

1. แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขประจำปี 2560
2. มาตรฐานการทำงาน (Quality standard) การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคด้านทันตสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2559
3. เอกสารชุดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ด้านทันตสุขภาพ
4. หนังสือสำรวจสภาวะทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ.2555
5. คู่มือประเมินเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี
6. คู่มือสร้างความเข้มแข็งโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี
7. เอกสารเครือข่ายเด็กไทยฟันดี ชวนกันแปรงฟัน
8. คู่มือ แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กปฐมวัย ANC คุณภาพ WCC คุณภาพ ศพด.คุณภาพ

รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน

Baseline data	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ		
		2558	2559	2560
กลุ่มอายุ 12 ปีไม่มีฟันผุ	ร้อยละ	50.6	50.5	

<p>ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ / ผู้ประสานงานตัวชี้วัด</p>	<p>1. ทันตแพทย์หญิงกัญญา บุญธรรม โทรศัพท์ที่ทำงาน : 02-5904204 โทรสาร : 02-5904203 โทรศัพท์มือถือ : 081-8028978 E-mail : kanya.b@anamai.mail.go.th</p> <p>2. นางอมราภรณ์ สุพรรณวิวัฒน์ โทรศัพท์ที่ทำงาน : 02-5904215 โทรสาร : 02-5904203 โทรศัพท์มือถือ : 081-7012350 E-mail : ammablue@gmail.com</p> <p>กรมอนามัย</p>
---	--

รายละเอียดตัวชี้วัด (KPI Template)
ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสังกัดกรมอนามัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561

แบบฟอร์มที่ 4 : การจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัดที่ผสมผสาน (Milestone+Output+Outcome)

ตัวชี้วัด	ร้อยละ เด็กอายุ 0-12 ปีฟันดีไม่มีผุ (cavity free)			
ประเด็นยุทธศาสตร์	ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย			
เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์	เด็กวัยเรียนเจริญเติบโตเต็มศักยภาพและมีทักษะสุขภาพ			
กลุ่ม/ Cluster	วัยเรียน			
หน่วยงานที่รับการประเมิน	สำนักทันตสาธารณสุข สำนักส่งเสริมสุขภาพ สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ ศูนย์อนามัยที่ 1, 2, 4, 5, 7, 10 และศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ			
คำนิยาม	<p>เด็กอายุ 0-12 ปี หมายถึง เด็กแรกเกิดถึงอายุ 12 ปี 11 เดือน 29 วัน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มเด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กแรกเกิด ถึง อายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน 2. กลุ่มเด็กวัยเรียน หมายถึง เด็กอายุ 6 ปี ถึง อายุ 12 ปี 11 เดือน 29 วัน <p>ฟันดีไม่มีผุ หมายถึง ผู้ที่มีฟันน้ำนมหรือฟันแท้ที่ปกติ และ/หรือฟันผุที่ได้รับการรักษาแล้ว โดยไม่มีความจำเป็นต้องอุด ถอน รักษาคลองรากฟัน หรือบูรณะเพิ่มเติมใดๆ อีก</p> <p>เด็กอายุ 0-12 ปีฟันดีไม่มีผุ (ประเมินเฉพาะในเด็กอายุ 12 ปี) หมายถึง เด็กอายุ 12 ปีเต็มถึง 12 ปี 11 เดือน 29 วัน ที่มีฟันธรรมชาติปกติและไม่มีฟันถูกถอน หากมีฟันผุต้องได้รับการอุดแล้ว โดยไม่มีฟันที่จำเป็นต้องอุด ถอน รักษาคลองรากฟัน หรือบูรณะเพิ่มเติมอีก</p>			
กลุ่มเป้าหมาย	เด็กอายุ 12 ปีเต็มถึง 12 ปี 11 เดือน 29 วัน			
ค่าเป้าหมาย	ปีงบประมาณ 61	ปีงบประมาณ 62	ปีงบประมาณ 63	ปีงบประมาณ 64
	ร้อยละ 54	ร้อยละ 56	ร้อยละ 58	ร้อยละ 60
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	เจ้าหน้าที่หน่วยบริการบันทึกข้อมูลในแฟ้ม Service และ Dental ในฐานข้อมูล 43 แฟ้ม			
แหล่งข้อมูล	ฐานข้อมูล 43 แฟ้ม รวบรวมโดยกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข และ/หรือ ระบบเฝ้าระวังทันตสุขภาพของสำนักทันตสาธารณสุข (ท.02) และ/หรือ ระบบรายงานของศูนย์อนามัย			
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนเด็กอายุ 12 ปี ที่ปราศจากฟันผุ (caries free) และไม่มีฟันถูกถอน			
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนเด็กอายุ 12 ปี ที่ได้รับการอุดฟัน (ไม่มีฟันผุอยู่ในช่องปากและไม่มีฟันถูกถอน)			
รายการข้อมูล 3	C = จำนวนเด็กอายุ 12 ปี ในเขตพื้นที่รับผิดชอบที่ได้รับการตรวจฟัน			
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A+B)/C \times 100$			
ระยะเวลาประเมินผล	ไตรมาส 4			
เกณฑ์การประเมิน: กรณีกำหนดเป็นขั้นตอนการดำเนินงาน ให้กำหนดในระดับ 1 และ 2 ส่วนระดับที่ 3-5 ให้กำหนดเป็น output หรือ outcome				
ระดับ ขั้นความสำเร็จ	รอบการประเมิน/คะแนนการประเมินส่วนกลาง			
	5 เดือนแรก (ตุลาคม 2560-กุมภาพันธ์ 2561)	คะแนน	5 เดือนหลัง (มีนาคม 2561-กรกฎาคม 2561)	คะแนน
1	ทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์ที่ส่งผลต่อสุขภาพ/สุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน/ปฐมวัย และจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การดูแลสุขภาพช่องปาก สุขอนามัย การบริโภคอาหาร และการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี รวมถึงการถ่ายทอดกิจกรรมสำคัญตามแผนให้จังหวัดและผู้เกี่ยวข้อง	1.0	1. ทบทวนผลดำเนินงาน 6 เดือนแรกและติดตามความก้าวหน้าร่วมกับฝ่ายการศึกษาทั้งส่วนกลางและภูมิภาค (0.5) 2. ร้อยละของ เด็กอายุ 12 ปีฟันดี ไม่มีผุ ไม่ลดลงจากปี 2560 (0.5)	1.0

2	มีการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ เช่น บูรณาการงานร่วมกับฝ่ายการศึกษา/สาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาแนวทางการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การเยี่ยมให้คำปรึกษาพื้นที่ต้นแบบ	1.0	1. เพิ่มศักยภาพภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (ที่มุ่งผลงานเชิงนวัตกรรม) เด็กวัยเรียน (0.5) 2. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จากปี 2560 (0.5)	1.0
3	1. มีกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับจังหวัดนำร่องและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (0.3) 2. ผลักดันให้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติผ่านคณะกรรมการเฉพาะกิจของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) และคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) (0.2) 3. ร้อยละ 20 ของเด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับบริการทันตกรรม (0.5)	1.0	1. มีโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย ศอ.ละ 2 แห่ง (0.5) 2. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดี ไม่มีผุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2 จากปี 2560 (0.5)	1.0
4	1. มีโรงเรียนเข้าร่วมพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อยศอ.ละ 2 แห่ง (0.3) 2. ขับเคลื่อนสร้างการรับรู้/สนับสนุนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (0.2) 3. ร้อยละ 25 ของเด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับบริการทันตกรรม (0.5)	1.0	1. มีโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย ศอ.ละ 5 แห่ง (0.3) 2. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 จากปี 2560 (0.3) 3. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากฟันผุ ไม่ลดลงจากปี 2560 (0.4)	1.0
5	1. โรงเรียนเข้าร่วมพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย ศอ.ละ 5 แห่ง (0.5) 2. ร้อยละ 30 ของเด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับบริการทันตกรรม (0.5)	1.0	1. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4 จากปี 2560 (0.5) 2. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี การปราศจาก ฟันผุ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 1 (0.5)	1.0
คะแนนรวม		5	คะแนนรวม	5

หมายเหตุ :

โรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองขึ้นไปที่มีการพัฒนาต่อยอดความรู้ด้านสุขภาพ ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เกิดผลงานเชิงนวัตกรรมสุขภาพ เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ มีสุขนิสัยที่ดี และปราศจากฟันผุตามเกณฑ์

บริการทันตกรรม หมายถึง บริการทุกประเภทได้แก่ ส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปาก (เช่น ตรวจฟัน ขูดหินน้ำลายขัดทำความสะอาดฟัน ทาฟลูออไรด์วาร์นิช เคลือบหลุมร่องฟัน) รักษา บุรณะ และฟื้นฟูสภาพ

* กรณีหน่วยงานที่รับการประเมิน แต่ละหน่วยรับค่าเป้าหมายไม่เท่ากัน ให้เพิ่มตารางค่าเป้าหมาย

** การรายงานผลให้รายงานเฉพาะศูนย์อนามัยที่รับการประเมินตัวชี้วัดนี้

หน่วยงาน	ข้อมูลพื้นฐานปี 2560	รอบการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนนเทียบกับผลสำเร็จตามเป้าหมาย				
			1	2	3	4	5
หน่วยงาน	บริการ 25%	5เดือนแรก	ระดับ 1	ระดับ 1-2	ระดับ 1-3	ระดับ 1-4	ระดับ 1-5
ส่วนกลาง	Cavity free 54%	5เดือนหลัง	ระดับ 1	ระดับ 1-2	ระดับ 1-3	ระดับ 1-4	ระดับ 1-5

ระดับชั้น ความสำเร็จ	รอบการประเมิน/คะแนนการประเมินศูนย์อนามัย			
	5 เดือนแรก (ตุลาคม 2560-กุมภาพันธ์ 2561)	คะแนน	5 เดือนหลัง (มีนาคม 2561-กรกฎาคม 2561)	คะแนน
1	ทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ/สุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน/ปฐมวัย และจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก สุขอนามัย การบริโภคอาหาร และการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี และมีการถ่ายทอดกิจกรรมสำคัญตามแผนให้จังหวัดและผู้เกี่ยวข้อง	1.0	1. ทบทวนผลการดำเนินงาน 6 เดือนแรกและติดตามความก้าวหน้าร่วมกับฝ่ายการศึกษา ส่วนกลางและภูมิภาค (0.3) 2. มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างมูลค่าการพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียนมุ่งสู่ผลงานระดับภาค (0.3) 3. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุไม่ลดลงจากปี 2560 (0.4)	1.0
2	มีการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ เช่น บูรณาการงานร่วมกับฝ่ายการศึกษา/สาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาแนวทางการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การเยี่ยมให้คำปรึกษาพื้นที่ต้นแบบ	1.0	1. เพิ่มศักยภาพภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (ที่มุ่งผลงานเชิงนวัตกรรม) เด็กวัยเรียน (0.5) 2. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จากปี 2560 (0.5)	1.0
3	1. มีกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับจังหวัดนำร่องและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (0.5) 2. ร้อยละ 20 ของเด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการบริการทันตกรรม (0.5)	1.0	1. มีโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย คอ.ละ 2 แห่ง (0.5) 2. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2 จากปี 2560 (0.5)	1.0
4	1. โรงเรียนเข้าร่วมพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย คอ.ละ 2 แห่ง (0.4) 2. ขับเคลื่อนสร้างการรับรู้/สนับสนุนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในระดับจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (0.2) 3. ร้อยละ 25 ของเด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการบริการทันตกรรม (0.4)	1.0	1. มีโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย คอ.ละ 5 แห่ง (0.3) 2. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 จากปี 2560 (0.3) 3. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี การปราศจากฟันผุไม่ลดลงจากปี 2560 (0.4)	1.0
5	1. โรงเรียนเข้าร่วมพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย คอ. ละ 5 แห่ง (0.5) 2. ร้อยละ 30 ของเด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการบริการทันตกรรม (0.5)	1.0	1. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4 จากปี 2560 (0.5) 2. ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากฟันผุเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 1 (0.5)	1.0
คะแนนรวม		5	คะแนนรวม	
5		5		5

มาตรการสำคัญ (PIRAB) ที่ทำให้ตัวชี้วัดบรรลุผล

(P= Partnership, I=Investment, R= Regulation, A=Advocacy, B=Building capacity)

P : ประสานงานกับหน่วยงานกระทรวงอื่นเพื่อบูรณาการนโยบาย โครงการ และกิจกรรม ในแต่ละระดับ

ภาคีนโยบายระดับประเทศ ได้แก่ สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: สพฐ.)

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สภาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น)

ภาคีนโยบายระดับเขต ได้แก่ คณะอนุกรรมการหลักประกันสุขภาพระดับเขตพื้นที่และคณะกรรมการเขตบริการสุขภาพ

ภาคีนโยบายระดับพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เครือข่ายระดับปฏิบัติการ ได้แก่ โรงพยาบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนประถมศึกษา

I : ดำเนินโครงการ/กิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนและขยายเครือข่ายโรงเรียน (เด็กไทยฟันดี/ต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี/ต้นแบบความรู้ด้านสุขภาพ) ด้วยงบกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นและงบประมาณของสถานศึกษา ส่วนการบริการทันตกรรมตามชุดสิทธิประโยชน์ใช้งบส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (PP) และงบบริการแบบผู้ป่วยนอก (OP)

R : ผลักดันให้เป็นนโยบายหรือพันธะสัญญาในแต่ละระดับ (เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียนปลอดน้ำอัดลม ขนมกรุบกรอบ และเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลสูง) และกำกับติดตามผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) กลไกนิเทศงานระดับจังหวัด กลไกนิเทศงานกรมอนามัย และกลไกการตรวจราชการของกระทรวงสาธารณสุข

A : สร้างการรับรู้และเข้าใจด้วยการประชุมชี้แจงระดับประเทศ สื่อสารสาธารณะ และสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ (เช่น Website Line เครือข่าย Facebook) และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับประเทศและภาคผ่านเวทีสัมมนาวิชาการสร้างมูลค่าการพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียนสู่ผลงานเชิงนวัตกรรมระดับประเทศ "เครือข่ายเด็กไทยฟันดีสุขภาพดีแข็งแรงฉลาด"

B : พัฒนาศักยภาพ 1) ทันตบุคลากรและนักวิชาการในด้านการจัดการ ทำงานแบบบูรณาการ และติดตามประเมินผล ผ่านการประชุม การอบรมระยะสั้น (4เดือน) ทันตสาธารณสุข การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน
2) ฝึกอบรมแกนนำนักเรียนในระดับพื้นที่

Small Success :

กลไก	รอบ 3 เดือน	รอบ 6 เดือน	รอบ 9 เดือน	รอบ 12 เดือน
ส่วนกลาง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ บูรณาการงานร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ▪ ถ่ายทอดนโยบายและร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพแก่ศูนย์อนามัยและจังหวัด (16-17 พ.ย. 2560) ▪ ประเมินผลโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีร่วมกับ สพฐ. (พ.ย.2560-ก.พ.2561) ▪ ปรับปรุงระบบการประมวลผลข้อมูล HDC และการรายงานร่วมกับกองบริหารการสาธารณสุข (16 พ.ย.2560) 	<ul style="list-style-type: none"> - ถอดบทเรียนการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพนักเรียน - ขับเคลื่อนสร้างการรับรู้/สนับสนุนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสัมมนาวิชาการสร้างมูลค่าการพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียนสู่ผลงานเชิงนวัตกรรมระดับประเทศ “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีสุขภาพดี ฉลาดแข็งแรง” (4-5 เม.ย.2560) - พัฒนาศักยภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ในการกำกับติดตามการพัฒนาสุขภาพนักเรียน (3 เม.ย.2560) - ประเมินโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีร่วมกับ สพฐ.(มี.ย.-ก.ค.2561) - ขับเคลื่อนสร้างการรับรู้/สนับสนุนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผลการดำเนินงานจากข้อมูล HDC และการสำรวจสุขภาพช่องปากระดับจังหวัด - รายงานผลงาน - คืบข้อมูลภาคีเครือข่ายและวางแผนพัฒนาร่วมกัน
เขตสุขภาพ/ศอ.	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมถ่ายทอดนโยบายเพื่อพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียนจังหวัดและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง - ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสัมมนาวิชาการสร้างมูลค่าการพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียนสู่ผลงานเชิงนวัตกรรมระดับภาค - สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ/ทักษะสุขภาพ - เยี่ยมเสริมพลัง นิเทศติดตาม 	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ/ทักษะสุขภาพ - เยี่ยมเสริมพลัง นิเทศติดตาม 	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลงาน - คืบข้อมูลภาคีเครือข่ายและวางแผนพัฒนาร่วมกัน
สสจ./รพท.รพท./รพช./	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอข้อมูลแก่ พชอ. เพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในการพัฒนาสุขภาพช่องปากเด็ก - พัฒนาศักยภาพบุคลากร 	<ul style="list-style-type: none"> - นิเทศ สนับสนุนการดำเนินงานใน รพ.สต - สุ่มประเมินการยึดติดของสารเคลือบหลุมร่องฟัน - ประเมินผลงานรอบ 6 เดือนและปรับปรุง 	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานความร่วมมือและคืบข้อมูลสุขภาพช่องปากนักเรียนแก่ สพป. และโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานผ่านระบบรายงาน/การนิเทศ - ประเมินผลการดำเนินงานปี 2561

	สาธารณสุขและผู้เกี่ยวข้อง ช้องในการดูแลสุขภาพ ช่องปากเด็ก - จัดระบบในการบริการ ทันตกรรมเด็กใน WCC ศพด. และโรงเรียน	การทำงาน	- สํารวจสุขภาพช่องปากเด็ก วัยเรียนและปัจจัยเสี่ยง ระดับอำเภอและจังหวัด																																																																																																																							
วิธีการประเมินผล :	สํารวจสุขภาพช่องปากระดับจังหวัด (เด็กอายุ 12 ปี ฟันดีไม่มีผุ)																																																																																																																									
เอกสารสนับสนุน :	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขประจำปี 2561 2. มาตรฐานการทำงานการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคด้านทันตสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2559 3. เอกสารชุดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ด้านทันตสุขภาพ 4. หนังสือสำรวจสภาวะทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ.2555 5. คู่มือประเมินเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี 6. คู่มือสร้างความเข้มแข็งโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี 7. เอกสารเครือข่ายเด็กไทยฟันดี ชวนกันแปรงฟัน 8. คู่มือ แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กปฐมวัย ANC คุณภาพ WCC คุณภาพ ศพด. คุณภาพ 																																																																																																																									
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน	<table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2" style="width:60%;">Baseline data</th> <th rowspan="2" style="width:10%;">หน่วยวัด</th> <th colspan="3" style="width:30%;">ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ</th> </tr> <tr> <th style="width:10%;">2557</th> <th style="width:10%;">2558</th> <th style="width:10%;">2559</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>เด็กอายุ 12 ปีปราศจากฟันผุ (การสำรวจระดับจังหวัด)</td> <td>ร้อยละ</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>เขต1-12</td> <td></td> <td>52.4</td> <td>50.6</td> <td>50.5</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 1</td> <td></td> <td>63.3</td> <td>49.3</td> <td>53.2</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 2</td> <td></td> <td>52</td> <td>43.7</td> <td>47.6</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 3</td> <td></td> <td>41.6</td> <td>58.9</td> <td>52.3</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 4</td> <td></td> <td>42.2</td> <td>53.4</td> <td>42.1</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 5</td> <td></td> <td>44.4</td> <td>47</td> <td>47.4</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 6</td> <td></td> <td>64.3</td> <td>49</td> <td>49.7</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 7</td> <td></td> <td>51.9</td> <td>46.8</td> <td>42.4</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 8</td> <td></td> <td>36.9</td> <td>41.1</td> <td>43.3</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 9</td> <td></td> <td>40.7</td> <td>56.2</td> <td>37.6</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 10</td> <td></td> <td>56.2</td> <td>43.6</td> <td>40.7</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 11</td> <td></td> <td>48.6</td> <td>44.8</td> <td>47.8</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 12</td> <td></td> <td>51.7</td> <td>51.6</td> <td>46.4</td> </tr> <tr> <th>Baseline data</th> <th>หน่วยวัด</th> <th colspan="3">ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.</th> </tr> <tr> <td>เด็กอายุ12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (HDC report) ศอ.1-12</td> <td>ร้อยละ</td> <td></td> <td></td> <td>71.8</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 1</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>76.1</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 2</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>70.5</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 3</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>73.3</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 4</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>68.1</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 5</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>65.3</td> </tr> <tr> <td> ศอ. 6</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>72.3</td> </tr> </tbody> </table>				Baseline data	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ			2557	2558	2559	เด็กอายุ 12 ปีปราศจากฟันผุ (การสำรวจระดับจังหวัด)	ร้อยละ				เขต1-12		52.4	50.6	50.5	ศอ. 1		63.3	49.3	53.2	ศอ. 2		52	43.7	47.6	ศอ. 3		41.6	58.9	52.3	ศอ. 4		42.2	53.4	42.1	ศอ. 5		44.4	47	47.4	ศอ. 6		64.3	49	49.7	ศอ. 7		51.9	46.8	42.4	ศอ. 8		36.9	41.1	43.3	ศอ. 9		40.7	56.2	37.6	ศอ. 10		56.2	43.6	40.7	ศอ. 11		48.6	44.8	47.8	ศอ. 12		51.7	51.6	46.4	Baseline data	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.			เด็กอายุ12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (HDC report) ศอ.1-12	ร้อยละ			71.8	ศอ. 1				76.1	ศอ. 2				70.5	ศอ. 3				73.3	ศอ. 4				68.1	ศอ. 5				65.3	ศอ. 6				72.3
Baseline data	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ																																																																																																																								
		2557	2558	2559																																																																																																																						
เด็กอายุ 12 ปีปราศจากฟันผุ (การสำรวจระดับจังหวัด)	ร้อยละ																																																																																																																									
เขต1-12		52.4	50.6	50.5																																																																																																																						
ศอ. 1		63.3	49.3	53.2																																																																																																																						
ศอ. 2		52	43.7	47.6																																																																																																																						
ศอ. 3		41.6	58.9	52.3																																																																																																																						
ศอ. 4		42.2	53.4	42.1																																																																																																																						
ศอ. 5		44.4	47	47.4																																																																																																																						
ศอ. 6		64.3	49	49.7																																																																																																																						
ศอ. 7		51.9	46.8	42.4																																																																																																																						
ศอ. 8		36.9	41.1	43.3																																																																																																																						
ศอ. 9		40.7	56.2	37.6																																																																																																																						
ศอ. 10		56.2	43.6	40.7																																																																																																																						
ศอ. 11		48.6	44.8	47.8																																																																																																																						
ศอ. 12		51.7	51.6	46.4																																																																																																																						
Baseline data	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.																																																																																																																								
เด็กอายุ12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (HDC report) ศอ.1-12	ร้อยละ			71.8																																																																																																																						
ศอ. 1				76.1																																																																																																																						
ศอ. 2				70.5																																																																																																																						
ศอ. 3				73.3																																																																																																																						
ศอ. 4				68.1																																																																																																																						
ศอ. 5				65.3																																																																																																																						
ศอ. 6				72.3																																																																																																																						

	ศอ. 7				79.2
	ศอ. 8				79.2
	ศอ. 9				72.0
	ศอ. 10				72.0
	ศอ. 11				63.6
	ศอ. 12				56.0
	เด็ก6-12 ปี ได้รับบริการทันตกรรม (HDC report)	ร้อยละ	38.1	46.9	56.6
	ศอ.1-12				
	ศอ. 1		44.2	55.9	61.6
	ศอ. 2		34.6	48.0	58.0
	ศอ. 3		33.1	45.8	52.9
	ศอ. 4		26.4	32.3	47.5
	ศอ. 5		26.2	41.1	47.1
	ศอ. 6		30.0	33.7	48.8
	ศอ. 7		60.2	63.0	68.3
	ศอ. 8		45.9	48.1	59.2
	ศอ. 9		47.8	52.3	62.7
	ศอ. 10		44.8	60.1	69.9
	ศอ. 11		42.9	50.6	56.6
	ศอ. 12		23.6	36.2	46.9
กำกับตัวชี้วัด	1. นางปิยะดา ประเสริฐสม ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข 2. นายเอกชัย เพียรศรีวัชรา ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพ 3. น.ส.สายพิน โขติวิเชียร ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ				
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	1. นางกรกมล นิยมศิลป์ โทรศัพท์ 02-590-4208 email: kornkamol.n@anamai.mail.go.th 2. น.ส.อัญชุลี อ่อนศรี โทรศัพท์ 02-590-4490 email: panglum55@gmail.com 3. นางสุรีพร เกียรติวงศ์ครุ โทรศัพท์ 02-590-4405 email: anggee.2015@gmail.com				
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล	1. สำนักทันตสาธารณสุข 2. สำนักส่งเสริมสุขภาพ 3. สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ				
ผู้รับผิดชอบการ รายงานผลการ ดำเนินงาน	1. น.ส.ณัฐมนันต์ ศรีทอง โทรศัพท์ 02-590-4217 email: dentdata@gmail.com 2. น.ส.ถิรวรรณ รานวล โทรศัพท์ 02-590-4213 email: namkajeab2012@gmail.com 3. น.ส.อัญชุลี อ่อนศรี โทรศัพท์ 02-590-4490 email: panglum55@gmail.com 4. นางสุรีพร เกียรติวงศ์ครุ โทรศัพท์ 02-590-4405 email: anggee.2015@gmail.com				
ผู้รับผิดชอบประเมินผล ให้คะแนนตัวชี้วัด	1. น.ส.เพ็ญแข ลากยั้ง โทรศัพท์ 02-590-4213 email: phenkhael@gmail.com 2. น.ส.กัญญา บุญธรรม โทรศัพท์ 02-590-4208 email: kanya22@gmail.com 3. นางปนัดดา จันผ่อง โทรศัพท์ 02-590-4490 email: nuipanadda@gmail.com				

